

Porkuni Kool

Porkuni Kool 85

Möödunud aja meenutusi endistelt
ja praegustelt töötajatelt ning õpilastelt

Toimetanud
Tiit Leemets

Fotod mälestuste autorite erakogudest, kooli arhiivist,
Arvo Orn'i kingitud albumitest,
Eesti Pedagoogika Muuseumi arhiivist

Kaane kujundanud
Katrín Topkin

Porkuni 2010

Sisukord

Sisukord	2
Saateks	3
Kes minevikku ei mäleta. <i>Tiiu Tammiksaar</i>	5
Ühe poisikese mälestusi Porkunist. <i>Jüri Orn</i>	11
Sirvides vana albumit	14
Pilk aegade taha. <i>Elle Ojasaar</i>	17
Vana õpetaja mälestuskilde. <i>Helve-Leida Kuusk</i>	27
Kurt neiu lõpetas Tallinna Pedagoogikaülikooli. <i>Kaljo Pilt</i>	32
Minu mälestusi Porkunist. <i>Merike Mändsoo</i>	34
Kiire pilguheit aastaisse 1966 – 1978. <i>Tiit Papp</i>	37
Porkuni Eriinternaatkool aastatel 1972 – 1982. <i>Kaljo Pilt</i>	41
Eredaid hetki. <i>Leili Pukk</i>	48
Kolm aastakümnet Porkuni Koolis. AD 2004. <i>Leili Pukk</i>	49
Tallinna-reis koos Pilvi Toom'iga. <i>Kaljo Pilt</i>	50
Porkuni õpetajate uskumatud seiklused Moskvas. <i>Tiiu Laur</i>	51
Aukiri. <i>Roosa Mäsak</i>	52
Meenutusi esimesest tööaastast Porkuni Kurtide Koolis. <i>Malle Kätt</i>	54
Mälestustekillukesed. <i>Avo Hein</i>	55
Sirvides vana albumit	56
Meenutusi töö algusest pimekurtide lastega. <i>Elve Riks</i>	57
Porkuni „Jõulumaa”. <i>Küllike Laur</i>	58
Ekskursioon Pariisi. <i>Tiiu Laur</i>	60
Meenutades Porkuni Kooli 80. sünnipäeva. <i>Age Mägi, Imbi Aosaar ja VirgeViliberg</i>	61
Autoparandaja Anna. <i>Hinna Haavistu</i>	65
Onu Tommy. <i>Tiit Leemets</i>	66
Porkuni Kool = uued väljakutsed iga päev. <i>Jaana Niinepuu</i>	67
Killukesi laste suust	68

Saateks

Aeg on kiirelt läinud ja märkamatu on kolm aastat täis saanud eelmise, metoodikale orienteeritud kogumiku ilmumisest. Kuna Porkuni Koolil on 11. jaanuaril 2010.a. 85 sünnipäev, siis sellest tulenevalt on käesolev kogumik juubelihõnguline.

Nagu juubelite puhul ikka, ei pääse mälestustest ja seepärast koosnebki see kogumik kooliga seotud inimeste meenutuskildudest. Suur tänu kõigile, kes oma mälestusi olid nõus kirja panema, nähtud vaeva eest. Eks ole ajalugu olnud ikka vaid mälestuste kogu, mida aeg-ajalt vajadust mööda on tõlgendatud. Et säiliks kirjutaja omapära ja mõnikord ka ridade vahele kirjutatu, on tekstid keeleliselt püütud säilitada algkujul – just nii, nagu autor seda on kirjutanud. Mõned lustakad koolilood on kogunud Ellen Sepp, kelle bakalaureusetööst need pärinevad. Põhiosa fotodest on lugude autorite erakogudest, mõne koolijuhil fotod Vändra ajast on saadus tänu Eesti Pedagoogika Muuseumi lahkele abile. Aastate 1945 – 1950 fotode eest on kool väga tänulik Jüri Orn'ile, kes kinkis koolile oma isa Arvo Orn'i kolm fotoalbumi. Need albumid on taasloodava Porkuni Kooli muuseumi kõige mahukam vahetu pealesõjaaegse aja fotomaterjal. Mõni nendel fotodel olev sündmus ja mõned nimed on õnnestunud välja selgitada tänu Sinaida Heinsoo'le, kes tähistab sellel aastal oma 100. sünnipäeva. Suur tänu talle abi eest ja palju õnne!

Milline on siis Porkuni Kool tänasel päeval?

Kool on teinud Eesti taasiseisvumise aastatel läbi rida muudatusi, saades kurtide laste koolist läbi abikooli toimetulekukooliks. Seda on kroonikate põhjal täpsemalt valgustanud Tiiu Tammiksaar. Muudatused pole olnud kerged ei õpetajatele-kasvatajatele ega teistele kooli töötajatele, kuid nii on see mitmetel põhjustel läinud ja küllap on kool tänu sellele ka püsinud. Porkuni küla on uue olukorraga juba kohanenud. Ega erilisest vastuseisust Porkuni elanike poolt pole kuulda olnudki, vaid mõni niisama logeleja ei anna endale vahel aru, mida ütleb. Ja õigupoolest on lapsed ju toredad ja südamlikud.

2009/10 õppeaasta alguse seisuga õpib koolis 83 õpilast. Kuna tegemist on riigikooliga, millel puudub oma teeninduspiirkond, õpib meil lapsi Pärnust Narvani, Tartust Kundani – seega pea kogu Eestist, kuigi suurem osa on siiski pärit Virumaalt. Seetõttu on Virumaal korraldatud ka koolibussi ringid, mis lapsed esmaspäeval kooli toovad ja reedeti jälle kodu lähedale viivad. Kaugemalt üksikute

laste transpordiküsimused lahendatakse individuaalselt ja enamasti koostöös omavalitsustega.

Õppekavaks on valdavalt toimetuleku õppekava, mille üks osa on hooldusõppekava. Käesolevast aastast õpib meil ka üks I kooliastme liitklass lihtsustatud õppekava järgi. Lisaks õpib meil koolieelne arendusrühm, mida kohalikus kõnepruugis ka lasteaiaks nimetatakse, spetsiaalselt kohandatud alushariduse õppekava järgi. Suuremat tähelepanu on püütud pöörata pikendatud õppeaja, nn jätkuõppe, programmi arendamisele, sest toimetuleku õppekava võimaldab rakendada kuni kolme lisaõppeaastat. Seda selleks, et õpilane koolist lahkudes oleks potentsiaalselt võimeline iseseisvalt toime tulema, oleks kokku puutunud võimalikult erinevate praktiliste töödega alates kodustest koristustöödest ning väiksemate laste eest hoolitsemisest koolieelses arendusrühmas kuni tootmispraktikani ettevõttes. Ja ikka selleks, et oleks võimeline ise hakkma saama. Sellel õppeaastal saab esimene grupp pikendatud õppeaja viimase aasta õpilasi Väike-Maarja Õppekeskuses koristusteenindaja kutse, mis võimaldab neil tööle asuda.

Kooli arengu seisukohalt on oluline, et uue koolimaja eelprojekt on lõpetatud, ehituse riigihange välja kuulutatud ja ehitus- ning lõpp-projekteerimise lepingu sõlmimine loodetavasti jaanuaris toimumas. Ehitusplatsiks on Väike-Maarja – Tamsalu teekäänakusse jääv heinamaa Porkunis, reheküüni taga. Ehituse tellijaks on Riigi Kinnisvara AS, kellelt siis riik koolimaja rentima hakkab. Ehitus peaks algama juba 2010. aastal ning kool valmis saama 2011. aasta oktoobris. Ehk nii ka läheb, kuigi lootsime, et 2011/12 õppeaastat alustame juba uues majas.

Uue koolimaja avaras fuajees oleme mõeldud ka kohale, kus meie kooli ajalugu veidi eksponeerida. Kahju ainult, et kurtide kooli muuseumi eksponaadid eelmise sajandi viimase kümnendi üleelamiste käigus ära anti. Aga uute materjalide kogumisele on juba alus pandud.

Sisustuse hankimiseks kirjutatud EL projekti järgi on meile rahagi eraldatud, kuigi projekti kirjutamisel me uue maja ehitamises nii kindlad polnud. Seetõttu ei kata eraldatud summa kindlasti kogu vajadust ja rahastamisajale on tulnud paluda pikendust. Samas on osa mööblit ja vahendeid juba projektis sees.

Kooli staadion on plaanis renoveerida puuetega laste harjutusväljakuks. Sellekski on Euroopa Liidu raha eraldatud ja ehitus peaks toimuma 2011. aastal.

Selline on lühike ülevaade tänastest seisudest ja lähituleviku plaanidest.

Head lugemist!

Kes minevikku ei mäleta

Tiiu Tammiksaar

*Igas inimeses on Pääke,
laske tal ainult paista!*

Sokrates

Koolimajade ajaloost

Eesti esimene kurtide kool avati 143 aastat tagasi Vändras. 1886.a. hakkas seal õppima ainult 9 kurti last. Kooli asutaja oli Vändra pastor Ernst Sokolovski – temast sai ka esimene koolijuhataja. Õpetajaks oli Johannes Eglon. Aasta-aastalt õpilaste arv suurenes ning esimesele majale oli vaja teha juurdeehitus. Asi sai teoks 1889. aastal. Et aga õpilaste arv oli jõudsalt kasvanud, juurdeehitusega küsimust enam ei saanud lahendada, otsustati uus koolimaja ehitada.

1893. aastal valmis teine koolimaja, mis peagi samuti kitsaks jäi. 1903. aastal ehitati teisele majale juurdeehitus. Peagi aga jäi ka see kitsaks, sest aina rohkem kurte lapsi astus kooli. Uueks koolimajaks asuti otsima sobivat hoonet üle Eesti.

Kolmandaks kurtide koolimajaks sai 1924. aastal Porkuni loss. Kuigi kaalumise all oli mitu võimalust, sai otsustava tähtsusega argumendiks uue koolimaja valikul sinne imekaunis loodus.

Kooli pidulik avamine toimus 5. jaanuaril 1925. Peagi jäi ka Porkuni loss kitsaks ja otsustai ehitada uus koolimaja.

Viimane maja ehk neljas koolimaja valmis 1955. aastal – sel õppeaastal siis juba 55 aastat tagasi.

1955/1956 õa kroonikast võib lugeda:

„Ühel vilul ja hämaral detsembrihommikul sammus pidulikult rietatud koolipere pikas rivis vanast majast üle õue uude majja ja alustas seal õppetööd. Kuigi siseviimistlus jättis soovida ja koolipingid said laidusõnu, oli kõik siiski puhas, värske ja uus.”

Vana maja jäi õpilaskoduks ning laste elu muutus seal lahendamaks.

Muutuste keerises

Tegevusetus ajab vaimu rooste.

Thomas Fuller

Aja jooksul muutub kõik. Isegi kivi kulub ja mureneb, kuigi muutused toimuvad nii aeglaselt, et me neid vaevalt märkame. Mõned muutused, milleks me pole ette valmistatud, on aga ootamatud ja tormilised.

2000/2001 õa sisse mahtusid XXI sajandi algus ja kooli jaoks kurtide laste õpetamise lõppemine Porkunis.

Kurtide kool Porkunis oli toiminud 77 aastat.

Möödunud aastates oli kahtlemata rohkem argipäevi ja vähem pidupäevi, oli rohkelt muresid ja ka suuri rõõme. Tähtsaim on see, et siit läksid ellu tublid kurdid inimesed.

Kuigi KURTIDE kool lõpetas oma tegevuse, elas KOOL Porkunis edasi, sest 1994/1995 õa avati siin vastavalt Riigi Kooliameti otsusele Lääne-Virumaa kerge vaimse alaarenguga lastele I ja II abiklass. Sellega algas protsess, kus Lääne-Virumaa erivajadustega lapsed hakkasid algastmes õppima Porkunis ning vastavad vanemad klassid Vaekülas – muudatused lõppesid 2005 aastal, mil viimased abiklassi õpilased viidi üle Vaeküla Kooli.

1998/1999 õa avati Haridusministeeriumi ja Eesti Pimedate Liidu toetusel Porkunis eriklass 3-le pimekurdile õpilastele. Kõik tehti ikkagi selleks, et Porkunis KOOL säiliks.

2000/2001 õa alustas tööd I-III toimetulekuklass.

Praegu on Porkuni Kool Eesti suurim toimetulekukool.

Koolijuhid ja õpetajad

Üheksa kümnendikku tarkusest seisneb selles,

et olla tark õigel ajal.

Theodore Roosevelt

Kooli sünnipäeval tuletame veelkord ajaloolises järjekorras meelde need tublid mehed ja naised Väandra ning Porkuni ajast, kes koolijuhi rasket teed käinud või käimas:

Ernst Sokolovski 1886 – 1891

C.A. von Hörschelmann 1894 - 1907

1891 – 1894 oli kool kuratooriumi üldjuhtimise all

Peeter Kenkmann 1907 – 1916

Margarethe Kenkmann 1916 – 1917

Volmer Univer 1917 – 1932

Riho Sumre 1932 – 1941

1941 – 1943

olid määratud kohusetäitjad

Arvo Orn 1943 – 1950

Viktor Kuriks 1950 – 1972

Kaljo Pilt 1972 – 1982

Tiiu Laur 1982 – 1987

Avo Hein 1987 – 2005

Tiit Leemets alates 2005

Sõna „õpetaja” kannab endas juba nii palju väge, et rohkem poleks vaja öeldagi, kuid meie kooli pedagoogid on seoses kooli muutumisega kurtide koolist abikooliks ja seejärel toimetulekukooliks pidanud kogu aeg ümber õppima, end arendama, paindlikud olema.

Meie kooli õpetaja ei ole midagi valmilt kätte saanud, ta on pidanud ise koostama õppeplaane ja õppematerjalid, isegi õpikud. Ise on tulnud otsida sobivaid töövõtteid ja meetoodilisi lähenemiseid õpetatavale. Kerge töö otsijad ei ole Porkunis vastu pidanud. Seda tööd on saanud ja saab ka tulevikus teha ainult pühendumisega.

Porkunis on aegade jooksul endast parima andnud väga-väga paljud õpetajad, kasvatajad, kõik kooli töötajad. Selle kõige juures pidid/peavad pedagoogid olema emotsionaalselt ja psühholoogiliselt väga tugevad inimesed, et neil endil ei oleks muresid või nõrkusehetki. Eluseadus on aga selline, et ka õpetajatel on oma inimlikud tugevused, nõrkused ja emotsioonid.

Kooli 85.sünnipäeva puhul tuhat tänu kõigile endistele ning jõudu ja jaksu tänastele!

Porkuni

Ajalugu on üks suur tagarääkimine.

Oscar Wilde

Olenemata riigikorrast või millest iganes – igal suvel sinab Porkuni järvedes selge sinitaevas, sügisel kattub maa vahtralehtede kuldse vaibaga, talvel saab nautida härmaalõngades põlispuude pühalikku ilu ning kevadel õitsevad järvede ääres toomingad... **Oo, hetk, peatu!**

11. jaanuaril 2010 tähistab Porkuni Kool oma 85. sünnipäeva. On aeg pilguheiduks nii aastakümnete taha, lähemasse möödanikku kui ka kooli tänasesse päeva.

Lustakat vahelugemist!

Kõik sai alguse poolteisest kopikast.

Oma abikaasa juttu sellest, kuidas Väandras kurtummade kool alguse olevat saanud meenutas Sinaida Heinsoo. Kui Väandra pastor Ernst Sokolovski kurtide kooli asutamise mõtte kodus esimest korda välja käis, annetas kõõgi-Leenu selleks oma viimased poolteist kopikat. Selle rahaga astunud Sokolovski järgmisel pühapäeval kantslisse ja lausunud: „Selle poolteise kopikaga alustan ma usus Jumala peale lootes kurtummade kooli”.

Ja see olevat hea seeme olnud.

Ühe poisikese mälestusi Porkunist

Jüri Orn

Olin „mälestuste“ asemel juba kirja pannud „mälpildid“, kui avastasin, et see Porkuni, mis on jäänud minu mälestustesse ja isegi unenägudesse, ei sobi kuidagi kokku minul tänaseni säilinud mälpiltidega Porkunist, ajast kui hakkasin mäletama. Minu mälestustesse on Porkuni jäänud helgena, mõnusa ja turvalise lapsepõlvkoduna, säilinud mälpildid aga sõjaaegsest ja sõjajärgsest Porkunist on vägagi sünged. Ja mis on kõige hirmutavam: nad on üsna selged. Kunagi oli Porkuni ka minu unenägude sagedane külaline, nüüd enam mitte. Põhiline, mida ma oma unenägudes nägin olid Porkuni järved. Need olid ilusad unenäod kõigi oma paadisõitude ja kalapüügiga, mida tegelikult vist kunagi ei juhtunud. Küll aga jäi igatsus.

Minu mäletamised Porkunist algavad kusagil aastatest 1943 või 1944 (olen sündinud 1938.a). Porkunis olime juba varem, minu isa, Arvo Orn, määrati 1943.aastal Porkuni Kurttummade Kooli üldjuhiks. Ja miskipärast algavad minu mäletamised tollest ajast. Nii ma mäletangi oma isa 1950. aastani tolle kooli direktorina. Tõsi, hakkasin sellest kõigest aru saama alles pärast sõda.

Ma ei tea mispärast, aga tollest ajast on mulle esimesena meelde jäänud sõbralikud saksa sõdurid, kelle laatsaret oli toleaesges peahoones, vanemate jutu järgi oli teine laatsaret hobustele. Ma ei mäleta nagu Taivo Liiva, kes tegelikult on minust mõned aastad noorem, missuguseid komme need saksa onud meile jagasid, aga jagasid nad neid üsna heldelt. Minu jaoks said tol ajal saksa sõdurist ja ohvitserist head onud. Kui ma nüüd kirjutan, et mäletan neid ohvitseri joomas koos isaga munalikööri, siis tegelikult mäletan ma neid jutte, mida ema meile sellest hiljem rääkis. Minu mällu aga jäid head saksa onud. Sõja lõpukuudel tekkis mul aga kabuhirm venelaste, õigemini vene sõdurite ees. Võiks öelda, et see oli täiesti hüsteeriline hirm, mis jäi mõneks ajaks. Taolised olid ühe poisikese tunded, millest rääkimine osutus aastakümneid hiljem täiesti mõttetuks ja võimatuks. Rääkisin neid lugusid kusagil 80.aastatel ühele oma heale sõbrale Moskvast, vene psühholoogile. Ta ei suutnud mind mõista ja ta ei tahtnud mind enam tunda. Mina olin aga ainult üks paljude-paljude tuhandete seast. Siiski ei arva ma, et taoliste mälestuste kandjaid parandab ainult haud, on vaja ainult tunnistada ka teiste õigust oma mälestustele.

Minu esimene mälpilt, mille jäädvustumist minu mällu on võimalik isegi dateerida, on seotud ühe suure pommitamisega. Ärkasin öösel unest, tuba, kus ma koos õe Eviga magasin, oli täis valgust, valgem kui päeval. Kusagil pommitati. Hiljem sain teada, et valgust andsid taeva riputatud „jõulupuud“, pommitasid vene

lennukid. Ja siis algas kõige õudsem aeg. Isa oli võetud saksa sõjaväkke, ema oli otsustanud ühe sõbranna toel oma lastega läände põgeneda. See sõit rongiga, mis algas Tamsalust ja lõppes Laitses, on mulle meelde jäänud kui pidev rongi seismine selleks et inimesed saaksid kuhugi varjuda vene lennukite pommitamiste eest. Ema toppis meid õega raudtee kõrval lebavate laipade alla. Mälupilt tollest rongisõidust: istume õega sõiduautos, mina nutan, üks saksa onu annab meile šokolaadi. See juhtus Tallinnas nagu ema hiljem jutustas. See sõiduauto oli tegelikult rongi platvormil, rong ise seisis aga suure laskemoonarongi kõrval. Relvastatud eestlased tulid seda laskemoonarongi sakslastelt üle võtma. Ma ei tea, kuidas see rongi ülevõtmine lõppes. Igatahes oli see aeg, millest Enn Nõu oma „Koeratapjas“ kirjutab. Pean oma häbiks tunnistama, et ei teadnud ma tookord midagi ei lippudest ega nende tähendusest, muidu oleks võinud ju vaadata mis värvi lipp Toompeal lehvib. Selle asemel, et elada kaasa ajaloolisele hetkele oli kuueaastasel poisikesel häbi: ta oli oma püksid täis teinud.

Ma ei ole aga veel midagi kirjutanud koolist, ei kurtummade omast, ega sellest, kus ma ise pärast sõda õppima hakkasin. See viimane pidi olema Porkuni Mittetäielik Keskkool, kus sain õppida 1950. aastani. Pean piinlikkustundega tunnistama, et ma ei mäleta sellest koolist suurt midagi, sest ei ole olnud neid, kes mind mälestustele oleks äratanud. Mäletan küll pidevalt korratud ütlemist: Roosa, Meida, Uudelepa, Laks, kellest Roosat peeti minu pruudiks. See oli mul siis esimene! Mäletan ka mind hoidnud klassijuhatajat, kardan aga tema nimega eksida.

Mul on aga hoopis rohkem mälestusi kurtummade koolist ja Porkunist endast. Miks siis nii? Miks mina hakkasin nii hilja mäletama? Mõned pidid mäletama oma tegemisi juba kaheaastasena. Kui ma sellest Peeter Tulvistele rääkisin, siis ei pidanudki ta mind lootusetult halva mäletamisega inimeseks. Olevat nii, et lapse mälestustes on suur osa seda, mida temale on temast endast räägitud ja mida ta on hakanud oma mälestuseks pidama. Kui ma oma kirjatüki alguses kirjutasin, et mul on Porkunist helged mälestused, siis kõiges selles on tubli annus minu vanemate, eriti ema mälestustest.

Mida võis üks poisike kogeda ja tunda sõjajärgses kurtummade koolis? Esimene, mis meenub, oli mingi kokkuhoidmise tunne. Ma ise sain õpilastega vist hästi läbi, valdasin mingil tasemel viipekeelt. Seepärast oli mu unenägu üks pilt lossi fuajeest, mis oli täis õpilasi. Vanemad õpilased hoidsid mind. Tol raskel ajal korraldati õpilastele puhkeõhtuid, mängis õpetajatest koostatud orkester ja õpilased tantsisid (!). Minki klaveri juurde, pandi käsi klaveri kaanele, tabati rütm ja tantsiti. Mul on meeles uhked peod vanalinnas, kus õpilased esinesid mitmesuguste isetegevusnumbritega. Kõigest tollest on olemas isegi fotosid. Õpilased õppisid suu pealt lugema ja aru saama. Meetod, mis hiljem tunnistati aegunuks.

Mõistagi elati vaesuses. Koolil oli oma abimajand, mis aitas. Millegipärast on mul meelde jäänud see, et tollaegses koolimajas oli palju rotte. Õpilaste magalad olid minu mäletamist mööda põõningu korrusel ja seal olid need rotid eriti

agressiivsed. Nende rottidega oli seotud veel üks kohalik legend, mille järgi nähti rotte lahkuvat saarelt mäest alla meierei poole enne lossitorni majade põlemist.

Meelde on jäänud jutud metsavendadest, kes käisid kohalikkude kauplust röövimas. Nendega seoses on mul aga ka kaks mälopilti. Esimene on Väike-Maarjast, kuhu veeti kokku ümbruskonna koolide õpilasi metsavendade poolt tapetud perekonna matustele. Oli mitu kirstu, ka laste omi, oli punaseid loosungeid, olid kõned. Laste jaoks oli kõik see hirmutav ja rusuv, kuid seda peeti vist tõhusaks kasvatusviisiks. Teine mälopilt on talviselt Porkuni järvelt. Olin haigena kodus ja nägin aknast, kuidas Kaia allika poolt tuli pikk saanide voor inimestega. Saanide kõrval käisid inimesed püssidega, saanidel olid Kaia allika tagusest metsast kinnivõetud metsavennad. Seda kuulsin muidugi hiljem.

Viimane mälopilt Porkunist on soe. Olen haige, tuba on soe ja heledat valgust täis, ema toob mulle midagi juua. Mina aga loen. See oli siis 1950.a. kevadtalv, mil ma haiguse tõttu õieti kooli enam ei saanud. Sain aga palju-palju lugeda. Isa rääkis mulle hiljem, et koolil oli olnud väga hea raamatukogu, kuid pärast sõda tehti seal suur puhastustöö, keelatud kirjandus kõrvaldati.

Jälle tahan ma küsida, miks just sellised sündmused on mu mällu jäänud? Muidugi on veel mälestusi oma mängukaaslastest, headest tädidest ja onudest, kuid ikkagi on midagi veel olulisemat olnud. Justkui oleks mind hilisemate lugemiste ja teadasaamiste tõttu nii mäletama pandud.

1950.a. vallandati mu isa direktori kohalt ebasobiva kaadriavaliku tõttu. Isal soovitati kaduda võimalikult kaugele. Nii ta leidis õpetajakoha Tõrva lähedal Koorkülas. Isa kindel tahtmine oli, et tema töökoht peab olema looduskauis kohas, kus on järved. Koorkülas oli iga mäekõnni taga järv. Kui Koorküla kool muudeti algkooliks, siis leidis isa kooliõpetaja koha Võrumaal Viitinas, kus on imeilus järv. Lõppes tema pedagoogi tee Haanjas kohaliku kooli direktorina. Ja jälle järved! Isa oli alustanud oma töömehe teed ju pärast lühikest koolimeistriametipidamist Pühajärve valla käskjala ja raamatukoguhoidjana. Hiljem sai temast Otepää Teataja väljaandja ja toimetaja ning 1939a. sai temast Otepää linnavanem. 1940.a. Riigikogu valimistel ta seadis üles oma kandidatuuri kui „endine proletaarlane“ (nii ta armastas irooniliselt rääkida). Head inimesed Tartust soovitasid tal see avantüür lõpetada ja kaduda võimalikult kaugele. Selle kauge koha leidis ta Porkunis, kuhu otsiti meest praktikandi kohale. Kümme aasta hiljem tuli tal uuesti kaduda, seekord tagasi kodusesse Lõuna Eestisse.

Olin Porkunis poisikesena Eestile kõige raskemal ja valulisemal ajal. Aga see oli minu, minu õe ja minu mängukaaslaste lapsepõlve aeg. Mälestused sellest tegelikult väga koledast ajast on mu mällu jäänud vastavalt meie perekonna pärimusele, mille järgi oli Porkunis elatud aeg ilus aeg.

Sirvides vana albumit

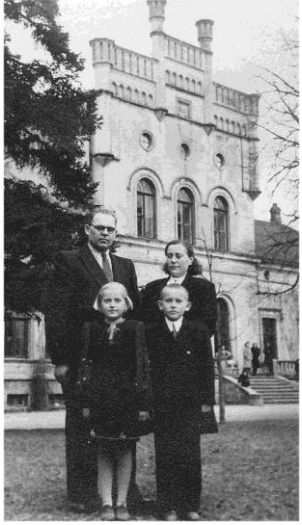
Kool Riho Sumre ajal (Sumre ees keskel)

Lugupeetud direktor Ornil.

Täna Teie neljakümmeaastapäeval
sünnipäeval tähistame Teid kõigi
õpilaste nimel ja soovime Teile
südamest palju õnne ja edu, et
Te võiksite veel raua noorukude
noori kasvatada ja õpetada.

Porvuni 13. ju 1950. a

H. Tikerpää.	S. Vahemet.	H. Peetri.
E. Sävela.	L. Ahusk.	A. Nagel.
A. Paasit.	P. Rajat.	L. Altkoip.
V. Pastrom.	L. Nõkemann.	A. Mäkelson.
E. Nõkemann.	K. Mela.	V. Tänk.
J. Kaldala.	M. Nuumik.	A. Nõkemann.
A. Mäkelson.	E. Moll.	O. Mägi.
P. Oksanen.	M. Toiv.	G. Mätssoo.
A. Pääso.	V. Veitrova.	J. Pihkova.
S. Oks.	L. Kolma.	L. Pööst.
	V. Liim.	
	M. Mäkelson.	

Pühendus vanas albumis

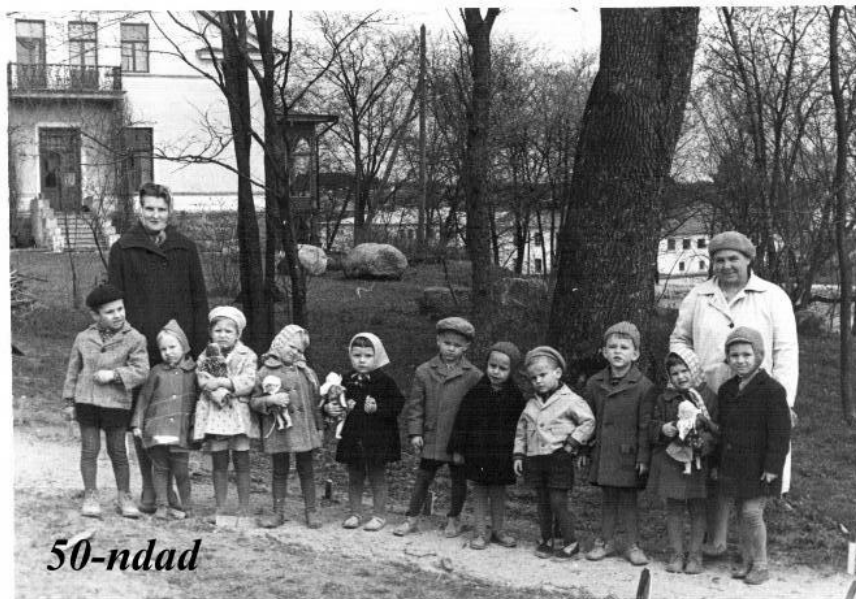
Orn'ide pere lossi ees

Kool 40-ndate lõpus

Veel üks pilt 40-nendatest

Poisid võimlesid

Tüdrukud tantsisid

Pilk aegade taha.

Elle Ojasaar

ALGUS

Minu kurdid õpilased on juba ammu mulle peale käinud, et ma oma mälestusi kirja hakkaksin panema. Ega see niisama lihtne olegi, sest viiskümmend aastat ja rohkemgi on pikk aeg ning päevikut ei ole ma kunagi pidanud. Kõik tuleb mälusoppidest üles otsida ja seepärast ei tule minu märkmetest mingeid kronoloogiliselt järjestatud memuaare, pigem on need eredamalt meelde jäänud killud pikkade aastate reas.

1954.aasta kevad oli just tõeliseks suveks saanud, kui ma esimest korda Porkunisse tulin. Õigem oleks vist öelda – tulime, sest meid oli neli: Eevi Levo (surnud), Ivi Sakjas-Kociene, Helve Reinsalu-Kuusik ja mina, Elle Hinno-Ojasaar. Me olime ühe klassi tüdrukud, kes pedagoogilise kooli lõpetamisel selle nimel, et mitte üksi tundmatu töökohaga silmitsi seista, valisime oma esimeseks “vettehüppamise“ kohaks Porkuni Kurttumade Kooli. Me ei teadnud midagi kurtidest ega nende õpetamisest ega sellest, mida meile selles koolis pakutav kasvatajaamet endast kujutab. Teadsime vaid seda, et meile on lubatud anda omaette elamispiind ja et kurtide koolis on palk tervelt 25% kõrgem, kui tavalisel algkooliõpetajal. See oli meiesuguste puupaljaste piigade jaoks terve varandus. Pealegi oli eelmise aasta lennust kolm tuttavat tüdrukut ees ootamas ja kui nemad olid juba tööga hakkama saanud, siis miks mitte ka meie. Mitte keegi meist ei kavatsenud kauemaks kui ette nähtud kolmeks aastaks siia jääda, aimamata, et Helvele ja mulle saab Porkunist kodu, kurtide laste õpetamisest aga meie elutöö. Hetkel, kui kui neid ridu kirjutan, on sellest tulemisest möödas 55 aastat.

Meie tulek Porkunisse oli samuti omamoodi seiklus. Ükski buss tollal Porkunist läbi ei sõitnud, Väike-Maarja maantee äärses bussipeatusest oleks tulnud 5 km jala kõmpida. Olime “vanadelt“ Porkunis olijatelt kuulnud, et Porkuni uue koolimaja ehitusele viiakse Rakverest igal hommikul töölisi ja nii me seadsimegi end ehituskontori suunas teele. Olime aga hommikuse tööliste auto peale hiljaks jäänud ja ei jäänudki muud üle, kui võtta vastu lahke pakkumine sõita kohale isekallutaja kastis. Tolmustena ja tuulest sassi aetud juustega me Porkuni saarel, alles sarikad peale saanud uue koolimaja ees isekallutajast maha ronisimegi. Sellise välimusega ei saanud ju ennast esimesel töökohal tutvustama minna. Hakkasime siis otsima kohta, kus ennast veidi kasida saaks. Vana keskaegse torni taga paistis olevat mingi plats ja sinna me oma sammud seadsimegi. See oli nn Vanalinn, sel ajal mitte enam üleüldine rahva kokkukäimise koht, vaid õpilaste mängumaa, kus olid palliplats ja kiiged. Ronisime kõrgest kaldast alla järve äärde,

mis väga soostununa paistis. Vett seal siiski niipalju oli, et oma silmnäod ja muud nähtavad kehaosad puhtaks saime. Enne ennast esitlema minekut otsustasime kiiged ka ära proovida. Minule oli suurel kiigel kiikunise kogemus esmakordne ja kui sant tunne südame alla tõusis, hüppasin maha ning sain seejuures kiigelt paraja vopsu vastu õlga. Paistis siiski, et asi piirdus vaid valu ja sinikaga, milles ma täna enam nii veendunud ei ole, sest see õlg on mulle terve elu ennast ebameeldivalt meelde tuletanud. See oli esimene kord, kui Porkuni mulle haiget tegi. Hiljem tuli neid kogemusi juurde, kuigi valu ei olnud alati füüsiline.

Seadsime siis sammud vana mõisahoonde poole, kus kool pidi olema, ja sisenesime kaunisse vestibüüli, milles suursugune teisele korrusele viiv trepp meid aukartusest vaikima sundis. Kas tõesti pidime saama omadeks selles uhkes majas? Silt parempoolsel uktsel teavitas direktorist ja koputamise peale sisse astunud, seisime silmitsi Viktor Kuriksiga – tollase Porkuni Kurtummadekooli direktoriga.

Isegi meie oma kutsikaaruga taipasime esimesest hetkest, et meie ees seisab võimukas isiksus. Seda tunnet ei sisendanud ainult pedantsuseni tip-top välimus, alates juba läikima hakkavast pealaest ja palaval päeval ette seotud lipsust, vaid hääletoon, millega ta meid tervitas, kui käe ulatas ja siis meile istet

pakkumata ukse vahelt kellelegi korralduse andis seltsimees Saarep kutsuda. Siis viis ta meid üle vestibüüli asuvasse kantseleisse ja lasi dokumendid lauale laduda. Kraamisime oma diplomid, suunamiskirjad ja veel midagi lagedale ning siis astus ruumi hoopis lähedama olekuga onu. Mõlemad mehed olid tollal üle 40. eluaasta vanad ja see oli meie jaoks kõrge iga. Õppeala-juhataja Olev Saarep oli pikk ja parajalt sassis tumedate juustega mees, pintsak küll selga tõmmatud, kuid särgi-kaelus lahti ja meile öeldud tere hoopis teist tooni. Tema tähelepanu pälvis minu kiitusega diplom ja ta küsis, miks ma kõrgkooli õppima ei läinud ning just selle töökoha valisin. Küllap ma midagi pudistasin majanduslike võimaluste puudumisest ja soovist sõpradega kokku jääda. Vaevalt see minu siirast huvi kurtide laste vastu väljendas. Küsimuse peale, kas me enne oleme kurtide lastega kokku puutunud, pidime kõik eitavalt vastama. Siis saime teada, et me saame tööle kasvataja ametikohale, mis annab meile aega kooli omapäraga kohaneda ja kunagi tulevikus ehk võime ka õpetajaks saada. Käe valgeks tegemiseks anti igapähele mõni lisatund algklassides. Elamiseks lubati anda kahe peale üks tuba, mis meid täielikult rahuldas. Kus me elama hakkame, seda meile siiski ei näidatud. Saime ka teada, et kuna me oleme sisse registreeritud Rakverre, kuhu oli Porkunist pisut alla

25 km, siis kolimisraha meile ei maksta. Olime pettunult vait, sest seadus oli vanem kui meie. Saime korralduse ennast koolist välja registreerida ja koos koludega 1. augustiks kohale toimetada. Ütlesime head aega ja kõndisime välja. Nii lühike oligi meie esimene ametlik kokkupuude Porkuni kooliga.

Läksime siis otsima juba varem tööle asunud kooliõdesid ja leidsime nad nende korterist nn saunamajas, kus neil kolme peale oli kasutada üsna avar tuba. Avar selles mõttes, et sinna mahtusid kõigi kolme magamisasemed ja üsna vana diivan ning ka laud. See tuba sai ka meie hilisemate kogunemiste põhiliseks kohaks. Enne meid olid tulnud Porkunisse kasvatajateks Luise Tamm ja Eha Eenmaa-Pilt, kellest viimane oli ühtlasi kehalise kasvatuse õpetaja. Linda Meiner-Urva, kes tänaseks on meie hulgast lahkunud, oli vanempioneerijuht. Saime tüdrukute juures tuttavaks ka juba aasta töötanud noore venelannast arsti Larissa Ljašenkoga, kes vaid paar aastat meist vanem oli ja samas majas teisel korrusel elas. Selliseks kujuneski meie peamine sõpruskond esimesel paaril tööaastal. Luisest sai pärast mõneaastast Leningradist õppimist põline Porkuni kooli õpetaja – esimene, kellel oli surdopedagoogiline kõrgharidus. Teised sellest pundist läksid pärast kolme sundaastat kas õppima või abiellusid ja lahkusid Porkunist. Etteruttavalt olgu öeldud, et meiegi nelikust valisid Ivi ja Eevi Leningradis õppimise, ainult Ivi suutis seal ka lõpetada. Tema abielu Leedust pärit noormehega viis ta aga jäädavalt Klaipedasse elama. Ometi on kõigil meil lühema- või pikemaajalised kontaktid olemas. Ivi, Helve ja mina oleme oma sõpruse säilitanud siiani. Kokku saame igal aastal, kui Ivi teeb oma tavapärase reisi sünnimaale ja ka Porkunisse sisse põikab. Tänapäevast seisavad mul riiviserval pildid meie hiljutisest kursuse 55. aastapäeva kokkutulekust Rakveres, meie vanas armsas koolimajas, kus ka Ivi kohal oli.

Viiskümmend viis aastat tagasi aga viisid tüdrukud meid, uustulnukaid tutvuma Porkuniga ja andsid meile ka esimest informatsiooni sellest, mis meid ees ootab. Saime ettekujutuse selle kooli elust-olust, hierarhiast, mille alumisele

astmele pidime astuma, aga samuti inimestevahelistest suhetest ja isegi kohalikust klatšist. Saime võibolla esimest korda aimu, et muretu koolielu on lõppenud. Edaspidi pidime ise enese ja oma tegude eest vastutama ning olema valmis seisma enese eest selles argises inimsuhete maailmas. Tegelik kahe jalaga maa peale tulemine tuli muidugi hulga hiljem.

Koolimaja ehitus 1954.a.

KOOL ANNO 1954

Sõja lõpust oli möödas 9 aastat ja jäljed sellest olid hakanud kaduma. Inimesed olid end uue korraga kohandanud, sest elu pidi ju jätkuma. Aasta tagasi surnud Stalini vari kummitas veel maa kohal, aga meiesugused noored inimesed ei mõelnud just tihti sellele, mis peaks teistmoodi olema. Meie olime just lõpetanud kooli ja unistasime oma jalgadele tõusmisest ja tuleviku poolt oli meile vaid uut ning huvitavat varuks. Muidugi me teadsime alateadlikult, mis oli lubatud ja mis mitte ning selle järgi ka käitusime. Pealegi olime ju kõik komnoored, see oli kirjutamata eeltingimus diplomi saamiseks. Meid huvitas aga oma toanurk, palk, mis endale mõne hädavajaliku riidetüki osta võimaldaks ja soov midagi oma töökohal ka korda saata. Olime ju noored spetsialistid! Samal ajal olime vähesega harjunud sõja ajal kasvanud lapsed.

Porkuni Kurttummadekool oli alates 1924.a lõpust end endises mõisalossis sisse seadnud. Meie tööle asumise ajal oli otse lossi vastu saare teise serva hakatud ehitama uut koolimaja. Varem oli selle koha pealt läinud läbi üldkasutatav tee, mis nüüd oli ehitatud ümber alumise järve saare vastaskaldale. Uuest hoonest olid alles püsti vaid seinad, kool tegutses seni ainult lossihoones, kus ruumikitsikus igal pool vastu vaatas. 1954.a sügiseks lõpetati lossi keskküttesüsteemi paigaldamine, ahjud jäid vaid ruumide kaunistuseks. Need ilusad ahjud ja kaminad on tänini silmailuks.

Lossisaarel olid samad hooned, mis tänagi, ainult S. Jalaka maja veel ei olnud. Endistes valitseja- ja aednikumajades olid õpetajate korterid, tõllakuuris puutööklass, abimajandi käes olid laut ja tall. Müüri taga laius kooli aed. Kahel pool

Vanalinna torni sõjas hävinud elumajadest oli parempoolne üles ehitatud, teise kohal kõrgus kivihunnik, mis alles koolihoone valmimise järel kadus. Sellele kohale ehitati pumbamaja. Torn ei olnud kasutusel, selle ülemises osas oli veepaak ja selle juurde viis lagunenud kivitrepp, millele ronima ei pääsenud keegi peale majandusmeeste. Vanalinn ise oli viimase ajani olnud üldkasutatav piduplats, aga samal suvel oli tollane Väike-Maarja rajoon rajanud lauluväljaku üle järve Kaieallikale ja Vanalinn jäi kooli õpilaste kasutusse. Seal oli palliplats ja kiiged, aga ühes servas ka kooli puuplats ja kuurid.

Täpset õpilaste arvu 1954. a sügisel ma praegu ei mäletagi, kusagil 120 – 130 vahel see oli. Lasteaeda sel aastal ei olnud, uued lapsed tulid I klassi.

Lossis olid kõik alumised ruumid klassidena kasutusel, erandiks vaid pioneerituba koridorist esimeses parempoolses ruumis ja õpetajate tuba vestibüülist vasakul. Paremal esiukses sisenemisel oli kooli kantselei ja sellest läbi direktori kabinet ning sellest läbi direktori korter.

Teisel korrusel olid magalad, nii nagu praegugi, kuigi aeg on pool sajandit edasi läinud. Vahepeal, pärast koolimaja valmimist, olid alumisel korrusel poiste magalad ja üleval kasvatusrühmade toad, kuid mingil ajal viidi poisid jälle oma ülemistesse magamis-tubadesse tagasi. Siis vallutas alumisel korrusel mitu ruumi suureks paisunud lasteaed,

Aga tulles tagasi 1954. aastasse on meeles, et kõik pedagoogid elasid koolile kuuluvates majades küllaltki kitsastes oludes, mis sellele ajale täiesti loomulik oli. Üksikud noored olid kahekaupa ühes toas, peredel oli tavaliselt ühetoaline korter, mõnel ka kööktuba või köök kahe peale. Kahetoaline korter oli vaid Saarepitol ja Toomidel endises valitsejamajas, meieaegses kõnepruugis „õpetajate majas”, ning selle katuse alla ehitatud mansardkorrusel, kus elasid Ellen Lätt ja Liivade pere. Õpetajate maja oli tolleaegse “eliidi” maja ja see ei ole ainult suusoojaks öeldud, sest klassivahed pedagoogide vahel olid ka märgatavad. Meie, noored kasvatajad, olime alumisel astmel, kuigi meil oli pedagoogiline haridus, mis mõnelgi vanemal olijal puudus. Lossi kõige ülemisele katusealusele korrusele viis puutrepp ja ka seal olid korterid. Ühes väikeses toas elasid kahekesi Ivi ja Helve, meie Eeviga saime elupaiga saunamajja. Lossi ülemisel korrusel imetillukestes kahetoalistes korterites elasid samuti õpetajad. See korrus elab siiani peaaegu samasugusena oma

agade tagant pärineva trepiga. Selle aja kohta oli see siiski luksuslik elamine, kuigi veekraan oli koridoris ja WC korrus allpool. Praegu on seal vesi köökidesse toodud, samuti ehitatud muu vajalik.

Kooli köök ja söökla olid praeguses asupaigas keldrikorrusel. Toitu tehti hiigla-suurel puuküttega pliidil. Selle ja saunaahju jaoks varuti igal sügisel Vanalinna kuuridesse hulga küttepuid, mis tulid lõhkuda ja laduda. Selle töö tegid kõik õpilased. Üldse tegid õpilased sel ajal väga palju tööd, see kuulus endastmõistetavana igapäevase elu juurde. Sügisel koristati kogu saak abimajandis

õpilaste abiga, hiljem tuli ka sovhoosis ja kolhoosis kartuleid võtmas käia. Kogu kooli suur territoorium hoiti korras õpilaste kätega: sügisel ja kevadel riisumine ja lehtede vedu, talvel lumekoristamine. Lapsed koorisid kartulid köögis ja

pesid kolm korda päevas kõik toidunõud. Kõiki neid töid pidid organiseerima kasvatajad, kes ka ise otse loomulikult tööle kaasa löid. Lisaks sellele tuli teha kõigil pedagoogidel aastas teatud arv ühiskondliku töö tunde, sest suvelgi tuli kooli ümbrust korrastada. Kui ehitatav koolimaja valmis sai, tegime meie oma kätega ja suuremate õpilaste abiga korda kogu ehitusplatsi. Praegu põlistena tunduvad muruväljakud ja suured puud on pool sajandit tagasi mätas mätta kõrvale kõigi meie töötajate kätega kokku kantud. Sel ajal on istutatud koolimajatagused mägimännid ja enamik puid-põõsaid kooli ümbruses. Direktor oli suur fanaatik nii kooli ümbruse kui siseruumide kunstilise kujundamise alal. Kõik puud on toodud puukoolidest ja asjatundjate poolt soovitatud kohale istutatud. Porkuni kooli kaunis ümbrus on mälestusmärk Viktor Kuriks'ile. Skulptuuridki on tema algatusel valminud. Ka osteti tema ajal palju väärtkunsti koolimaja ja internaadi seinu kaunistama. Selleaegse seaduse järgi pidi kogu eelarve-aastaks ette nähtud raha haridusministeeriumil olema 31.detsembriks kulutatud ja meie direktor käis aasta viimastel päevadel ministeeriumis vabu rahasid noolimas ja ostis selle eest pilte, sest muud ei oleks aasta lõpul niikuinii osta olnud. Paljud maalid on tänagi kooliseinu kaunistamas, aga on ka pilte, mis jäljetult kadunud. Nende väärtus aastatega on tublisti tõusnud. 80-ndatel aastatel õnnestus mõned hinnalisemad restaureerida ja need ripuvad lossi seintel.

Minnes aga ajas tagasi 1954. aastasse, tuleb esmalt meelde range kord, mis koolis kehtis. Kogu elu käis päevarežiimi järgi, millest täpselt kinni peeti. Kell 7 oli äratus, all saalis ja vestibüülis järgnes kohe hommikuvõimlemine kogu õpilasperele ja siis pesemine ning ruumide korrastamine. Kolmveerand kaheksaks pidid kõik lapsed olema riides ja magalates voodid tuulduma pandud. Tööl olevaid kasvatajaid abistas vanemast õpilasest üldkorrapidaja, kes oli kõikide jaoks vääramatu autoriteet ja oma kohustusi ülimalt tõsiselt täitis. Nooremate klasside õpilastele olid määratud vanemate laste seast nn kasuvanemad, kes neid abistasid ja ka nende välimuse ja puhtuse üle valvet pidasid. Kella 8-ks oli kogu koolipere saalis üles rivistatud. Üldkorrapidaja pidi teadma, kes ja miks kohal ei ole. Puududa võis ainult mingis toimkonnas olemise või haiguse tõttu. Toimus loendus klasside kaupa ja korrapidaja raporteeris kasvatajale, et kõik on kohal. Alles siis mindi rivis sööklasse hommikust sööma. Sellel hommikul rivistusel sai üle vaadatud ka laste välimuse ja riietuse ning mõnigi pidi minema end korrastama. Eriti range oli selle korra jälgimine siis, kui direktor hommikusele rivistusele ilmus või hommikul magalates ringkäiku tegi. Rivis mindi sööma, ka lõuna- ja õhtusöögile.

Pärast hommikusööki tuli magalates voodid üles teha, mis tähendas, et päevatekid pidid olema vooditel laudsiledad ja tekiservad sirged. Voodid ja öökapid seisid enne lahkumist sirges rivis ja muidugi pidi kappideski valitsema täielik kord. Selle jälgimine kuulus kasvatajate ülesannete hulka. Mäletan, et Eevi sai juba teisel töökuul esimest korda käskkirjaga noomituse, sest tema rühma magalas olid paar öökappi segamini.

Kogu laste ülalpidamine toimus riigi kulul. Raha suurust ja laste vajaduste rahuldamise võimalusi ma ei tea, aga süüa said lapsed väga hästi. Nii head toitu kui tollased kokatädid Alma Aus ja Öie Pärna tegid, ei ole enam kunagi selle kooli söökla laual olnud. See oli tõeliselt kodune toit. Peamised toiduained – liha ja piim, kartulid ja juurvili – tulid kooli abimajandist ja olid väga kvaliteetsed ning see võimaldas toitu ka odavalt valmistada.

Riietus oli meie tööletuleku algul lastel tagasihoidlik: poistel puuvillasest triibulisest riidest püksid ja kuub, tüdrukutel flanelkleidid. Ilmselt hakkas aga raha koolile juurde tulema ja juba meie paaril esimesel tööaastal said poisid tumesinised villased ülikonnad ja tüdrukud pruunid vormikleidid koos musta põllega. Need aga

asendati peagi tumesiniste valge kraega kleitidega, see oli siis Eesti koolide vorm. Kooliriided tuli lõuna ajaks vahetada koduste puuvillaste riiete vastu. Kasvatajad said koos uute rõivastega tööd juurde, sest pidi jälgima, et kellelgi kooliriidel plekke ei oleks ja vajadusel tuli neid puhastada. Kogu kasvatusrühma laste varustus – pesu, voodipesu, üleriided, jalatsid jne oli rühmakasvataja arvel ja selle eest tuli vastutada igas mõttes. Hoidku Jumal, kui kevadel mõni püksipaar või käterätik kadunud oli. Varustuse hooldamine oli terve teadus-haru, mis selles koolis kasvatajal tuli selgeks õppida.

Kooli päevarežiim oli veel aastaid jääv suurus. Kell 7 äratus, kell 8 hommikusöök, kell 9 kuni 13.30 kool, siis lõunasöök, 14 – 15.30 väikestel jalutuskäigud ja mängud õues ning suurematel töötoimkonnad ja töö kooli ümbruses. 15.45—18.45 toimusid tööõpetuse tunnid ja ettevalmistustunnid järgmiseks päevaks valmistumisel. Kell 19 oli õhtusöök, sellele järgnesid nõudepesemine ja kartulikooremise graafiku alusel. Teistel lastel toimus ringide töö, pioneerikoondused, kasvatuslikud tegevused. Väiksemad lapsed hakkasid magama minema juba 20.30 ja kella 22.00-ks pidi majas valitsema öörahu. Kasvatajale oli see õhtune aeg kõige raskem. Tuli jaotada lapsi toimkondade ja ringide vahel. Vabade lastega pidime ise tegelema, samal ajal kontrollima üle laste järgmise päeva riietust ja selle korda saama. Pesemise ajal tuli pesuruumis kontrollida, et kõik ikka peseksid nii jalgu kui hambaid (oli ainult külm vesi), sest kui juhtus, et medõde või direktor tegi järelkontrolli, sai oma noomituse ikka kasvataja. Öörahu ajaks pidi valitsema magalas täielik kord: kõik riided olid voodi jalutsis asetseval taburetil nõuetekohaselt kokku pandud ja kõik taburetid olid sirges reas ning jalatsid voodi tagumise jala kõrval .

Tol ajal oli veel kõikjal 6-päevane töönädal. Laupäevane koolipäev oli lühem ja toimus suur saunaskäimine. Sauna mindi rühmade kaupa ja kasvataja oli alati rühmaga kaasas. Selleks pidi olema alati kaasas tagavarariietus, millega saunas toimetada. Tekkis tõrkeid ka siis, kui suured poisid nõudsid, et noored naiskasvatajad saunast oleksid kadunud, kui nende aeg tuli.

Ka kasvatajad töötasid 6 päeva nädalas, puhkepäev oli eranditult tööpäeval erigraafiku alusel. Kasvatusrühmas oli 15 – 20 last ja igaüks pidi seega nädalas töötama ühe päeva 2 rühmaga. Ainult hommikune äratamine käis erigraafiku alusel ja tööl tuli olla üle päeva. Muidu jagunes tööpäev mitmeks osaks, sest kasvataja pidi olema oma rühmaga tööl pärast koolitundide lõppu ja õhtusel ajal, vahepeal tööõpetuse ja ettevalmistustundide ajal töötasid õpetajad. Laupäeva õhtuti näidati saalis alati kitsasfilmi ja ka sel ajal pidid kõik kasvatajad istuma seal oma rühma juures. Pühapäev oli jagatud kaheks 7-tunniseks vahetuseks ja kasvatajad töötasid 2 rühmaga korraga. Lapsed käisid kodus vaid talvisel ja suvisel koolivaheajal. Oli ka neid, kes elasid koolis septembrist maini.

Kui tänane Porkuni kooli kasvataja seda lugu loeb, siis ilmselt enamusel tuleb pähe mõte, miks me niisuguste töötingimustega leppisime ja enda eest ei

seisnud. Mõne aasta pärast hakkasid tulema ka muutused ja hakkasime meiegi oma sõna koolielus kaasa ütleva. Meie esimene tööaasta oli ikkagi veel täieliku stagnatsiooni ja hirmu aasta. Stalin oli surnud alles aasta tagasi ja me teadsime, et iga võimule mitteallumine saab karistatud. Aga üks hea külg oli sel esimesel tööaastal ka – see kasvatas meid ise olema väga täpsed ja hoidma alati distsipliini. See elukool toimus küll sõjaväelisele drillile lähedases õhkkonnas, kuid oli seda mõjusam. Ka kasvatas see meid vääriliselt hindama oma töökaaslast, kelle abiga me oma esimesse töö-aastasse ja Porkuni kooli sisse elasime.

Sirvides vana albumit

Eripedagoogide kokkusaamine 1966.a. Porkunis

Lustakat vahelugemist

Oktoobrirevolutsiooni 65 aastapäev, mida siis nimetati kodumaa sünnipäevaks: Suur ruumide kaunistamistööl oli tehtud ning üks kurt tüdruk küsis seepeale: „Kas Kodumaa on onu või tädi, kellel on 65 sünnipäev?“

Reet Künnapas

Sirvides vana albumit

Kooli töötajad
A.D. 1974

Lustakaid vahelugemisi

See juhtus minu esimesel tööaastal. Noor ja roheline õpetaja, nagu ma siis olin, ei pannud ma klassi minnes tähele, et klassipõrand oli värskelt poonitud ja läikis kui liiväli. Ootamatult ma liuglesingi üle terve klassi kuni õpetaja lauani ja maandusin seal horisontaalasendis. Kurdid õpilased tundsid vibratsiooni ja tõstsid pead. Terve klass on vait, mina laman. Siis Moonika küsis: „Mispärast lamab?“. Esimese hooga vastasin, et õpetaja puhkab. Lapsed noogutasid mõistvalt ja jätkasid tööd.

Age Mägi

Oli külm kuupaistene talveõhtu. Maja oli vaikne, kõik tegelesid millegagi. Järsku tekkis ärevus ja treppe mööda tormamine. Et ärevuse põhjust selgitada, kutsuti ka mind kaasa. Nimelt oli keegi vaadanud juhuslikult sisse pioneeritua uksest. Seal ruumis oli aukohal kurdi kunstniku A. Jegorovi skulptuur. Ja oh õudust – Jegorov olevat hakanud kõrvu liigutama. Kes ukse vahelt piilus, see kiljudes minema jooksis. Paanika kestis hulk aega. Õpilaste maha rahunedes oli võimalik seletada, et „kõrvad“ olid puuoksad, mis akna taga liikusid ja heitsid kuuvalguses varje skulptuurile. Kui oma käega oli katsutud, et kõrvad tõepoolest ei liigu, oli nalja kui palju !

Tookordne pioneerijuht Tiiu Laur

Vana õpetaja mälestuskilde.

Helve-Leida Kuusk

*Mälestused, kes neid mälestusi ,
kõiki jõuaks vaagida...*

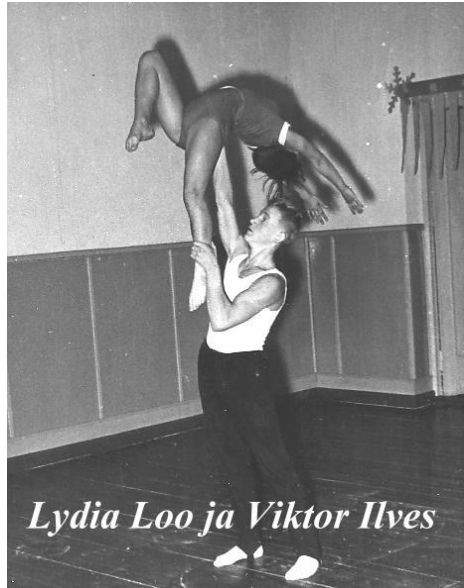
Peagi saab Porkuni kool 85 aastaseks. Siinilmas pole enam inimesi, kes on olnud kooli sünni juures. Mina aga olen Porkuni Koolis töötanud 55 aastat ja seega ainult 30 aastat on mul kooli ajaloost nägemata.

Selle pika aja jooksul olen õpetanud paljusid õpilasi ja olnud mitmetel ametikohtadel.

Tulin Porkuni Kooli tööle noore neiuna 1954. aastal olles äsja lõpetanud Rakvere Pedagoogilise Kooli. Ma ei mäleta, kas minu lapsepõlveunistuseks oli õpetaja amet, aga kordagi pole ma oma valikut kahetsenud. Koos pedagoogilise kooliga lõpetasin ka Rakvere Spordikooli ja oleksin tahtnud koheselt jätkata õppimist Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuriteaduskonnas, kuid tuli kõigepealt ära teha kohustuslikud tööaastad. Ja kurtide kooli valisin ma sellepärast, et sattunuks tavakooli algklasside õpetajaks, oleks tulnud ka laulmistunde anda. Mulle aga on „karu kõrva peale astunud”. Imestan senini, kuidas läbisin pedagoogilise kooli, kus laulmisoskusele ja klaveriõpetusele pandi suurt rõhku.

Porkuni koolis olid tol ajal paljud õpilased minust vanemad ja koolis valitses eeskujulik kord: nii kooli ümbruses kui ka siseruumides. Kuid vanemad õpilased olid väga abivalmis. Kui mõni keskklassi rüblük oli sõnakuulmatu, tuli kohe keegi suur õpilane appi ja seadis korra jalule. Alustasin tööd tütarlaste kehalise kasvatuse õpetajana ja asendaja kasvatajana õpetajate Elsa Kuriksi ja Maimu Blumbergi klassides. Kehalise kasvatuse tunnid

toimusid kurtide kooli programmi alusel, mis praktiliste nõuete osas ei erinenud üldhariduskooli omast. Spordialadest harrastasime kergejõustikku, suusatamist, uisutamist, sportlikku võimlemist, lauatennist ja võrkpalli. Kuni veel toimusid

Lydia Loo ja Viktor Ilves

sportliku võimlemise rajoonivõistlused, oli meie kooli võistkond võitmatu. Eriti edukad olid Lydia Loo, Viktor Ilves ja Aarne Võsa. Neli korda nädalas töötas õhtuti kehalise kasvatuse õpetajate juhendamisel nii poiste kui ka tütarlaste võimlemisring, mis peale võimlemise oli üldarendava iseloomuga. Seal õppisime ka võimlemisettekandeid, mis ei puudunud ühegi koolipeo eeskavast. Meeldejäävamaks on jäänud paaris-akrobaatiline harjutus, mida esitasid Lydia Loo ja Viktor Ilves (pildil).

Alates

1973/74 õ.-a. olen töötanud klassiõpetajana.

Esimese klassi „võtsin üle” õpetaja Ellen Lättilt, kes läks vanaduspensionile. Selles klassis õppisid Anu Rohtla, Mairi Pant, Jaak Pallo, Jüri Kirspuu,

Üllar Jorro, Mihhail Kuznetsov, Juhan Kabral. Nad kõik õppisid koolis 9 aastat.

Klassitöö kõrval tegelesime väga palju näiteringi tööga: õpetasime pantomiime. Pantomiimide õpetajaks oli algselt õp. Ellen Lätt, lisandusid Vaike Thalfeldt, Silvi Mill ja mina. Mängisime „Kuutõrvajaid”, „Punamütsikest”, „Tuhka-Triinut” ja teisi. Õnnestunuim etendus oli „Tuhka-Triinu”, mida esitasime

Porkuni klubi laval 1974. aasta nääripeal.

Pantomiimi ettevalmistusega oli seotud kogu koolipere. Etendus tõi pealtvaatajatele rõõmupisarad silma ja aplaus ei tahtnud kaua vaibuda. Tuhka-Triinu osatäitja oli Riina Tenson ning prints oli Tiit Papp. Võitsime selle kavaga ka erikoolide isetegevusülevaatusel.

Kuid kõige rohkem mälestusi on lastest, kelledega alustasin tööd lasteaias 1976.a. sügisel ja viisin nad lõpuõhtuni 1991.a. Viisteist aastat muresid ja rõõme üheskoos ...

Meenub sügis kui vanemad tõid oma 4-aastased „silmaterad” kodu kaitsvast soojusest meie kooli lasteaeda. Püüdsime kasvataja Reine Falten`iga (Hiie) olla neile ema-isa eest, aga nad ei raatsinud emast-isast lahti lasta. Nuttes jäid maha lapsed ja nuttes lahkusid vanemad. Oli sügav nõuka-aeg ja koolis oli kord, et kuu aja jooksul ei tohi last koju viia ega ka külastada. Nõme tundus see nõue vanematele ja ka minule. Kuid korrale tuli alluda. Alles kooli lõpuõhtul jutustas üks lapsevanem, kuidas ta sõitis siia ja hiilis pargis, et näha jalutuskäigul viibivat lapsukest.

Algus oli raske. Raske nii minule kui lastele. Alustasin oma esimest artikulasiooniõpetust. Kuu aja möödudes hoidsin kahe käega pead kinni ja mõtlesin, et sellega ma küll toime ei tule. Mitte kuidagi ei tahtnud lapsed paigal püsida ega teha häälendamisharjutusi.

Möödusid päevad ja rõõmudki ei jäänud tulemata. Küll särasid vanemate silmad, kui laps ütles esmakordselt „ema”. Peagi said lasteaiaaastad läbi. Lasteaed lõppes torede kevadpeoga ja suvelaagriga Hobulaiul. Laagrit aitasid korraldada lapsevanemad. Kõige suurem abi tuli Erki emalt-isalt, kes seadsid valmis ööbimiskoha ja varustasid kogu aeg toiduainetega. Erki isa oli „laevakapten”, kes sõitiski vajadusel Haapsalu ja Hobulaiu vahel.

Laagris olid peale minu kasvatajad Reine ja Meida, Maret, Oliveri vanaema ja minu abikaasa. Osalesid ka kurtide laste kuuljad õed – vennad. Me tegime ise süüa, päevitasime, ujusime, matkasime ja mängisime. Lager lõppes jaanipäeval uhke jaanitulega ja ülihea šašlõkiga, mille tõid kaasa Oliveri vanemad. Lõpuõhtul olid kõikide laste vanemad.

Jõudis kätte 1979. aasta sügis. Jätkasin tööd 1. klassiga, kus põhiliselt olid samad lapsed, kelledega olin juba lasteaias kolm aastat töötanud. Kooliaasta avaaktusel said õpilaspiletid ja aabitsad Veiko Adama, Erki Jõgi, Maret Näab, Kristel Peterson, Liina Sulin, Toomas Säinas (Zaikin), Keelia Valvik, Urmas Laur, Kaido Õun ja Oliver

Veskaru. Klassiruum oli värskest remonditud ja seda tegid oma kulul Oliveri vanemad. Klassis oli ka uus kuuldeaparatuur, mida igas tunnis kasutasime. Üldse olid klassil väga aktiivsed lapsevanemad, kes aitasid igati kaasa laste elu mugavamaks ja huvitavamaks tegemisel. Kaido ema õmbles klassile uued aknakardinad ja isa tõi igale lapsele kingiks Vigala Kutsekooli poolt uue öökapi. Hiljem ehitati Veiko isa eestvedamisel ühistööna valmis poiste magalate vaheseinad, mis on seal tänaseni. Laste sünnipäevi tähistasime koos vanematega kas õpilase kodus või kooli juures. Suur abi oli vanematest ekskursioonide läbiviimisel. Mõnikord aitasid nad transpordiga, mõnikord leppisid kokku külastuskohad. Jätkus ka suvelaagrite traditsioon. Olime laagris peale Hobulaui veel Vigalas, Aegviidus ja Kihnus. Alati olid meiega ka laste kuuljad õed-vennad.

Lapsed õppisid ja sirgusid läbi rõõmude ja murede. Viiendas klassis tuli meie klassi juurde Alar Umbleja, kes oli jäänud klassi kordama. Samuti viidi meid üle teise klassiruumi (praegune direktori kabinet). Klassiruum oli 11-le õpilasele kitsas. Kuuldeaparatuur töötas halvasti ja õpilased ei tahtnud neid kuulareid kasutada. Tulid juurde ainetunnid ja õpilased liikusid kabinetist kabinetti. Laagreid me enam ei korraldanud, asemele tuli osalemine Balti koolide spordivõistlustel ja suvised aiatöönädalad. Ka aiatööl olid meiega kuuljad õed-vennad. Nn. keskklassid said läbi. Head lapsed ei olnud enam alati head.

Üheksandas klassis tulid klassi juurde Külli Kruleht ja Jaano Maripuu. Meid sai kokku kolmteist ja minu suureks rõõmuks moodustati kaks klassikomplekti: IX a ja IX b. Jäin mõlema klassi klassijuhatajaks. Elu läks selle võrra kergemaks, et andsin samu tunde mõlemas klassis. Peagi hakkas õpilaste arv näitama langustendentsi. Kümnennda klassi kevadel lahkus koolist Külli, õeldes, et on juba liiga vana (20 a.). Üheteistkümnennda klassis avaldas Veiko Adama soovi lõpetada kaks klassi ühe aastaga. Õppenõukogu andis talle selle võimaluse. Ta tuli sellega toime ning lõpetas Porkuni Kurtide Kooli aasta varem ja sai põhikooli hariduse.

Kogu kooliaja jooksul käisime paljudel ekskursioonidel. Sõitsime läbi pea kogu Eestimaa, külastasime Riiat, Leningradi ja lõpuklassis ka Helsingit.

Lõpuklassis oli õpilasi üksteist, aga õnneks jäi alles kaks paralleelklassi. Algas teine lõpuspurt. Tuli valmistuda kevadisteks lõpueksamiteks, mis olid samad nagu tavakoolis. Kõige rohkem kardeti matemaatika lõpueksamit. Viimasel aastal tuli koolitüdimus peale Erkile. Ta tahtis vägisi kooli pooleli jätta. Õpilased soovisid lõpuklassis käia ka autokoolis ja saada autojuhi load. Meelitasin selle võimalusega ka Erkit. Nipsakalt vastas ta mulle: „Kurtide Kool on üle saja aasta vana ja mitte kunagi pole keegi saanud autojuhilube. Ei saa meie ka!” Koos vanematega õnnestus meil veenda Erkit kooli jääma. Meil õnnestuski autokool lõpetada! Vaevarikas see ettevõtmine oli. Mina olin kartlik, autoõpetaja Rossmann aga optimistlik. Käisime Keelia isa poolt organiseeritud bussiga Rakveres teoorialoengutel, õppesõitudel ja lõpuks eksamitel. Neil tuli teha teooriaeksam, platsisõit ja linnasõit. Kui nad läksid koos võõra inspeksioonitöötajaga

linnasõidule, kartsin, et nad küll tagasi ei tule. Enne lõpueksamit maksime rahad, saime kviitungid. Maretil unus see kooli, öökapi. Kiusasime teda, et ei saagi täna eksamile. Äkki oli tüdruk kadunud. Ta jooksis Turuplatsile, võttis takso, käis koolis ja tõi tõendi ära. Mul oli häbi, et ei öelnud, et komisjon lubas seda postiga järele saata. Samas olin rõõmus teades, et see neiu elus küll hätta ei jää. Aga peig muretses tema pärast nii, et kukkus ainukesena teooriaeksamil läbi..

Ka lõpueksamid
õnnestusid: kellel
halvemini, kellel paremini.

Lõpuõhtul olid
kõik neiu kodukoha
rahvariies, noormehed
šikkides ülikondades. Nad
said kätte esmakordselt
väljaantavad Eesti
Vabariigi vapiga
lõputunnistused. Järgnes
lõpupidu Porkuni klubis.
Viimased öised
jalutuskäigud Porkuni
kaunis looduses. Ees ootas veel lõpuks ekskursioon Moldovasse.

Nii jõudis lõpule töö klassiga, kelledest kõik jõudsid ühiselt algusest lõpuni. Nad armastavad oma kooli ja korraldavad sageli kokkutulekuid.

Pärast selle klassi lõpetamist viisin 1996.a. lõpuõhtuni veel ühe klassi, kes said põhikooli lõpu-tunnistused vähendatud programmi järgi. Selle klassi lõpetasid Virge Jürgental, Jana Platonova, Katrin Järvisto, Ivo Kaunissaar, Meelis Peedo,

Rain Markus ja Janek Luhaäär. Nendega käisime ekskursioonil Prahast.

Hiljem olen töötanud veel mitmete klassidega, kuid juba lühiajalisemalt ja seal, kus vajati. Alates sellest aastast jäin täielikult vanaduspensionile.

Kurt neiu lõpetas Tallinna Pedagoogikaülikooli

Kaljo Pilt

Merike Mändsoo tuli Porkuni Eriinternaatkooli lasteaeda 1966. aastal ja lõpetas kooli 1977. aastal omandades 8-klassilise põhikooli hariduse. Ta oli tubli õppija ja sihikindel sporditüdruk. Elle Ojasaar mäletab, et nooremates klassides oli tal raskusi matemaatikaga, kuid võttis kätte, tegi endale segaseks jäänud aineosad selgeks ja hiljem ei olnud tal enam selle ainega probleeme.

1982. aastal lõpetas ta Tallinna Kaugõppe Erikeskkooli. Oli niisugune kool Liivalaia tänaval, kus omandasid keskhariduse vaegkuuljad ja vaegnägijad.

1986. aastal andis Merike avalduse astumiseks TpedI-sse kehakultuuri erialale kaugõppes. Olin sel ajal Instituudi vastuvõtuosakonna juhataja. Merikese avaldus oli meeldiv üllatus, kuid tekitas ka muret – kes teab, kuidas suhtub sellesse Instituudi juhtkond. Mulle oli teada, et kahe hiliskurdistunud noormehe: Ants Maidla ja Ants Kannikese sisseastumiseavalduse lükkas TPI tagasi. Aga ka nõukogude ajal austati inimõigusi sel määral, et kõrg- ja keskhariduse komitee esimehe korraldusel tuli noormehed vastuvõtueksameile lubada. Mõlemad lõpetasid TPI ja hiljem oli Maidla Eesti Kurtide Ühingu esimees ja Kannike Tallinna kurtide tootmisettevõtte peainsener.

Varusin meelegi kindlust, et saavutada Merikese eksameile lubamine. Seda aga ei läinud vaja. Esmalt rääkis sel teemal kaugõppe prorektori Einar Vapperiga. Temaga olime vanad tuttavad ajast, kui olime samaaegselt keskkooli direktorid – tema Tallinna 22. Keskkoolis, mina Vändras. Vapper ei võtnud mõtlemiseks aega, vaid ütles seal samas mõtlikult – tjaa, kui on olemas niisugused inimesed (kurdid), siis peab nende jaoks ka õpetajaid ette valmistama. Jäi veel kehakultuuriteaduskonna dekaan. Tol ajal oli sellel kohal Kaarel Zilmer. Ka temal ei tekkinud probleemi, ütles vaid, et raskeks läheb tal siin. Seda teadsin minagi, aga ma teadsin ka seda, et Merike raskusi ei karda. Kuid ega ta polnud veel vastu võetud, oli ainult sisseastumiseksameile lubatud. Karta oli kirjandit. On mõned kurtidele iseloomulikud keelevead nagu valed pöörde- ja käändelõpud, sõnade järjekord lauses ning polnud teada, kuidas eksamineerija nendesse suhtub. Ei mallanud oodata, kuni tulemused vastuvõtu osakonda tuuakse ja otsisin Merikese kirjandit lugenud eksamikomisjoni liikme üles. Tema võttis heldinult Merikese töö

ja rääkis, et luges seda ja nuttis, nuttis ja luges jälle, sest kurdi tütarlapse kirjand rääkis kirjutaja sportlase teest, ta saavutustest ja tagasilöökidest. See liigutas eksamineerijat hinge põhjani. Ka ülejäänud sisseastumiseksamid läksid edukalt.

Nii oligi, nagu K. Zimler arvas, et raskeks läheb tal siin. Kuid Merikesel tahtejõudu jätkus. Luges seda raamatutest, mida teised loengutel kuulasid, kasutas õpingukaaslaste konspekte, vahetevahel küsis nõu oma Porkuni-aegselt kehalise kasvatuses õpetajalt T.-R. Künnapaselt ja lõpetas nüüd juba Tallinna Pedagoogikaülikooli viipekeele tõlki kasutamata. Eestimaa sai esimese sünnilt kurdi kõrgharidusega inimese.

Lustakaid vahelugemisi

Õpetaja Nahkur elas lossis kolmandal korrusel, ta poeg oli väike ja tal oli „vanalinnas” liivakast. Õpetaja palus ühte kurti, et see liivakastist sinna unustatud ämbri ära tooks. Läks mööda päris kaua aega ja äkki kuulis Nahkur trepil ähkimist. Läks vaatama ja mis ta nägi – kurt pois oli teise appi võtnud ja vedasid koos tervet liivakasti üles. Kurt polnud aru saanud, et ainult ämber on vaja tuua.

Jaan Inno

Olin õppinud koorijuhtimist ning tulles Porkunisse tööle, arvasin mina, dirigeerimisõpetaja, et tegin väga õige valiku ja hakkas kurtidele lastele laulmist õpetama. Mul polnud ju õrna aimugi, kes ja millised on kurdid. Mõtlesin, et oi kui tore Porkunisse minna ja lapsed laulma panna. Alles kohale tulles sain teada, kes on kurdid ja et kurtus on ravimatu.

Tiiu Tammiksaar

Oli ilus pühapäev pärast 1967.a. suurt tormi. Metsas oli palju murdunud puid ja meie suusarajad olid kohati läbipääsmatud. Seda lõbusam oli ! Suunaks oli Lasila metsavaht, kus plaanisime lõunapeatuse ja tagasipöördumise punkti. Ühel kaunil mäeküljel tegime puhkepeatuse. Loendust tehes selgus, et Einar on puudu. Saatsin kaks poissi teda otsima. Murelikuks muutis see, et Einaril oli südamega probleeme. Otsijad naasid Einarita. Minu suur mure kestis aga Porkunisse tagasijõudmiseni. Nimelt seisis murelaps trepil ja tervitas saabujaid rõõmsalt. Küsisin poisilt: „Kus sa küll olid ?!” Vastus oli: „Tahtsin WC-sse, aga seda metsas ei olnud!” Lõpp hea, kõik hea !

Tookordne kasvataja Tiiu Laur.

Minu mälestusi Porkunist

Merike Mändsoo

Minu esimene koolitee algas Porkunis, kus ma kasvasin ja õppisin heades kätes aastatel 1966 – 1979.

1966. a. 31. augustil sõitsin ema ja aasta vanema vennaga rongiga Tamsallu, sealt veoautoga edasi Porkunisse. Ma ei osanud siis veel aimata, et jään sinna õppima ja kasvama 13 aastaks. Kui ema hakkas sama päeva õhtupoolikul lahkuma, siis karjusin kõigest väest ning pedagoogid haarasid mu väikestest kätest kinni, et ma emaga kaasa ei jookseks.

Nii algas mu kooliaeg. Esimese aasta olin lasteaias ja järgmisel aastal läksin suure grupiga (12 õpilast) 1. klassi. Elle Ojasaar oli mu esimene tõeline algklassi õpetaja kuni 4. klassini. Alates 5. klassist kuni 8. klassini oli klassijuhatajaks leebe olekuga õpetaja Silvi Mill, kellel jätkus kannatust kasvatada ja õpetada meid kui puberteedialisi õpilasi.

9.-12. klassini oli klassijuhatajaks noor ja kena õpetaja Leili Leon-Pukk, kes oli range eesti keele ja kirjanduse õpetaja. Need kolm toredat klassijuhatajat õpetasid ja kasvatasid meid südamega ning mul vedas, et nad olid head ja suure empaatiavõimega pedagoogid. Väiksena põdesin sageli kopsupõletikku ja vajasin täiendavat hooldust, mida mu õpetajatel mulle ka jätkus.

Porkuni kool pani mind armastama sporti ja tänu sellele tekkis mul suur kiindumus spordi ja spordimeedia vastu. Olen lihtsalt õnnelik, et mul on olnud suurepärased kehalise kasvatusõpetajad ja spordiringi juhendajad nagu Tiit-Reet Künnapas, Tiia Holtsman-Alanurm, Ain Aasa, Helve Kuusk ja Riho Hoolma. Nad viisid meid spordiringi ja sagedastele spordivõistlustele (kergejõustik, murdmaajooks, suusatamine, korv- ja võrkpall). Võistlesime juba kooli ajal kurtide vabariiklikel võistlustel ja Balti kurtide koolide spartakiaadidel vaheldumisi Eestis, Lätis ja Leedus. Edukamad meist kutsuti rajooni koolinoorte võistkondadesse Eesti koolinoorte vabariiklikele võistlustele (Ojastu, Uripea, Jaansalu jt.).

Nii sai minust ka peale kooli lõpetamist aktiivne sportlane. Tulemused olid head, eriti kergejõustikus, kus tulin korduvalt NL kurtide võistlustel auhinnalistele kohtadele ja mind arvati NL kurtide koondvõistkonda. Olen Kurtide Olümpiamängudel tulnud kergejõustikus kaks korda pronksmedalile.

Minu õppimise ajal olid kaks tõelist koolidirektorit Viktor Kuriks ja Kaljo Pilt, kes olid head peremehed. Tänu neile arenesid Porkuni koolielu ja majandus jõudsalt. Nad olid ka vastavalt mu geograafia ja füüsika õpetajad.

T.-R. Künnapas ja L.Pukk viisid meid matkaradadele Väändrasse, Lõuna-Eestisse ja isegi lummavasse Krimmi.

Tallinnas õppisin kaugõppe-erikeskkoolis ja 1986.a. astusin Tallinna Pedagoogilisse Instituuti kehakultuuri õppima. Pärast selle lõpetamist olin tagasi Porkuni koolis juba õpetajana. Äraoleku aega oli 14 aastat.

1994. aastast töötan Tallinna Heleni koolis (end. Kurtide kool) kehalise kasvatuse õpetajana. Olen olnud seal ka eesti keele, viipekeele, inimeseõpetuse ja terviseõpetuse õpetaja ning pikka aega klassijuhataja. Treenin noorsportlasi.

Porkuni kooli lõpetamisest möödub peagi 30 aastat. Iga viie aasta tagant tuleme oma klassi õpilastega Porkunisse klassijuhatajate juurde kokkutulekule. Mida vanemaks saan, seda nostalgilisemalt meenutan oma meeldivat kooli. Igal suvel käin perega Porkunis ning endiste pedagoogidega kohtumas.

Lustakaid vahelugemisi

On lõpuõhtu. Kasvataja jätab lõpetanutega hüvasti. Tüdrukud paluvad, et vaadake aknast kuidas me hommikul bussi peale läheme – te ei peabussijaama tulema, ainult vaadake. Lubasin siiski tüdrukutele, et tulen hommikul neid saatma. Ärkasin tugeva koputuse peale – ma olin sisse maganud. Tüdrukud ütlesid, et vaatasime, kuid teid ei olnud vaatamas. Nii tulimegi ise hüvasti jätma. Koos läksime siis bussijaama, jätsime hüvasti ja tüdrukud läksid bussile.

Seda lugu meenutades on alati soe tunne rinnus

Tiiu-Reet Künnapas

Kihnu saarel laagris olles ütles üks poiss äkki: „Mulle siin küll ei meeldi, lähen ära koju.” Mina lubasin lahkelt, et eks sa siis mine, kui tahad. Poisi taju oli nullilähedane, ta oli täiesti unustanud, et oleme saarel. Nii ta siis läkski „koju”. Paari tunni pärast oli tagasi ja vabandas oma mõistmatuse pärast. Eks ma ju nii lahkelt lubasingi, sest tal polnud kuhugi minna – teeb saarele ringi peale ja tuleb tagasi.

Tiiu-Reet Künnapas

Direktor Kuriks oli väga puhtust armastav inimene. Ükskord tuli ta koristajate juurde ja palus üleval rippuvad kardinaad ära koristada. Koristajad käisid tükk aega mööda maja ringi ja otsisid, mida nad peavad koristama. Lõpuks leidsid ühe peenikese ämblikuvõrgu niidikese, mis selgus, et oligi otsitav kardin.

Halti Jaansoo

Kooli töötajad 60-ndate lõpus

Vaade mõisale Kaieallikate poolt

Vettehüpe torn Kaieallikal

Lustakat vahelugemist

Minu rühmas oli üks poiss, ütleme Volli, kes korjas õues jalutuskäikudel igasuguseid putukaid taskusse.

Ükskord tulime õuest tuppa ja lapsed tulid suure kisaga magalast mind appi kutsuma. Läksin magalasse. Volli oli oma taskute sisu tühjendanud voodi ette maha. Seal oli vähemalt kaks prügikühvlitait vihmausse.

Halti Jaansoo

Kiire pilguheit aastaisse 1966 – 1978

Tiit Papp

Peatun Porkuni kooli õpiaastate meeldejäävatel seikadel, mis hetkel mälusoppidest esile kerkivad. Tõsi on see, et palju aastaid on mööda lennanud ja paljud mälestussegad on hämarusse vajunud...

Porkunisse kooli tulin suhteliselt hilja, kaheksa aastaselt. Mäletan siamaani, et mulle avaldas väga suurt muljet Porkuni kaunis ning hoolitsetud loodus oma järvekeste ja saarega. Minu jaoks olid hooned võimsad, nii mõisahooned kui koolimaja, kuna ma polnud tol ajal veel kokku puutunud suurekaliibriliste majadega, sest mina olin pärit Türi väikelinnast. Samuti jäi mulle meelde üks värvikas seik, kui minu kasuema pidi õmblema minu isiklikele pesudele numbreid - 3. Natuke hiljem sain aru, et igal lapsel oli oma isiklik number, mille järgi saadi pestud pesu tagasi anda...

Mina ei olnud just argade killast, kuna olin suhelnud, mänginud ja pättusi teinud paljude väikelinna kuuljate lastega, aga siiski olin esimesest koolipäevast kohutatud ja imestunud, et minu ümber sibilis palju lapsi vehkivate kätega. Samuti vaatasin uste vahelt suurekasvulisi poisse ja tüdrukuid, kes ka suhtlesid omavahel kätega vehkides. See oli minu esimene kokkupuude viipekeelega, niipalju kui minu mälu ei peta, õppisin kolme päeva pärast teiste lastega algelises viipekeeles suhtlema...

Ma ei mäleta esimesi kooliaastaid eriti hästi, need lendasid minu silme eest kiiresti läbi, aga mäletan väga hästi esimest õpetajat Vaike Thalfeldt'i, kes õpetas meid lugema, kirjutama, arvutama ja hääldama. Kui vaatan esimesi tunnistusi (kõik tunnistused on mul kodus hoolega hoitud), siis mina ei hiilunud heade hinnetega. Olin tollal paras ulakas poiss...

Meelde tuleb üks huvitav seik. Meie poiste magamistoad asusid saali parempoolsetes tubades, poisid mürasid ja pidasid padjasõda. Tolleaegne direktor Viktor Kuriks elas perega lossi parempoolses tiivas, siis meie ei osanud arvatagi, et müra võis kosta sinna... Tollal meie kartsime ja tundsimme aukartust direktori ees, kelle kuju välistas rääkimise või vasturääkimise... Direktor pani meid – kõiki poisse - vestibüüli nurka. Meie värisesime kui haavalehed, kuid meie ei andnud millegipärast kaasläsi välja. Tunniajaline nurgas seismine murdis mõningaid poisse ja need läksid süüd üles tunnistama, mille järel lasti meid magama...

1970. aastal neljandas klassis õppides haigestusin raskelt luutuberkuloosi, mis tabas minu vasakut puusa, ei saanud valust liigutada jalga. Siis pandi mind voodirežiimi. Ühel ööl tahtsin minna tualetti, mis asus tollal lossi vasakpoolses tiivas, kuid ei saanud liikuda. Roomasin läbi poiste magamistubade

saali, kus mind tabas üllatus – direktor Kuriks oli minu ees hommikumantlis. Ta võttis minu süle ja viis tualetti ning pärast tagasi voodisse. Siis mõistsin, et direktor Kuriks oli väga erakordne ja inimlik inimene.

Kadrisandina kokka mängimas

Kui tagasi vaadata hilisemaisse kooliaastasse, siis paljud õpetajad olid väga markantsed isiksused, kes püüdsid meile õppematerjale värvikalt ja kujundlikult õpetada niipalju kui nõukogude aja olud võimaldasid.

Direktor Viktor Kuriks õpetas kooli juhtimise kõrvalt ka meile geograafiat. Maateaduse õppimine oli iseenesest natuke igav, pidime õppima erinevate maade nimesid, jõgesid-järvesid-meresid, mäestikke, kliimat, loomastikke jne. Mis oli tema tundide juures kõige põnevam - ta tõi peaaegu igaks tunniks teemakohaseid välismaiseid värvilisi pildialbumeid, mida oli meil õpilastel väga põnev vaadata ja uurida. Kuuldavasti kulutas

ta oma sissetulekust abikaasa vastuseisust hoolimata suure summa välismaistele pildialbumitele...

Samuti on mulle jäänud unustamatud ajalootunnid, mida andis ajalooõpetaja Tiiu Jesse. Ta tassis samuti rikkalikult illustreeritud raamatuid ja teoseid tundidesse.

Niipalju kui olin oma mäletamise mööda umbes 15 või 16 aastane, tuli meie kooli Kaljo Pilt direktoriks. Uus direktor alustas koolis ulatuslikke remonttöid. Meelde jäid uus spordiväljak ja mänguväljakud... Samas õpetas ta ka meile füüsikat.

Mulle hakkas matemaatika oma eheduses ja loogilisuses meeldima, kui tuli meie kooli uus matemaatikaõpetaja Tarmo Karon. Ja praegugi õpetan üheksandat aastat matemaatikat ja füüsikat Tallinna Heleni Koolis. Usun siiralt, et olen häid mõjutusi saanud õpetajatelt Pilt'ist ja Karon'ist.

Samuti ei saagi ümber ega üle minu klassijuhataja ning eesti keele ja kirjanduse õpetaja Luise Tamm'est, kes nägi meiega väga palju vaeva... Usun, et minu klassikaaslased on minu väitega nõus, et õpetaja Tamm püüdis minu kaaslasti panna eesti keelt ja kirjandust armastama. Minule oli selline mure võõras. Mina

olin suur raamatukoi, ahmisin kirglikult kõike. Olen tagantjärele tänulik õpetaja Tamme kannatlikkuse eest, sest ta ei pannud pahaks, et mina rääkisin ka kaaslaste eest vahetpidamata...

Sport oli meie kooli õpilaste hulgas suure au sees. Mäletan siimaani, et kehalise kasvatuse tundidel oli suur tamp peal. Praegu mõistame, et peame

õpetajatele Tiiu-Reet Künnapas'ele ja Ain Aasa'le tänulikud olema, et oleme tänagi kohusetundlikud, vastupidavad ja mis peamine – oleme hea tervise juures ja suudame tööd rügada...

Kultuuri- ja kasvatustöö oli Porkuni Koolis hästi korraldatud. Minule usaldati mitmeteks aastateks kuni kooli lõpetamiseni õpilaste omavalitsuse juhtimine, samuti ei saa mainimata jätta, et samas olin ka õpilaste komsomoli sekretär.

Meelde jäid isetegevused „Tuhkatriinu“ ja „Punamütsike“, kus mängisin vastavalt prints ja hunti. Õpilastele ja loodetavasti paljudele õpetajatele meeldisid õpilasakiivi organiseeritud üritused nagu näiteks naistepäevad, meestepäevad, kadri- ja mardisandid, nääripeod, ... Meenutan neid aastaid tänutundega, sealt sain väga tugeva elukooli... Suured tänud kooli tollasele juhtkonnale!

Olgugi kuidas nende aastatega oli, kui mina jätsin kedagi mainimata, tegelikult on kõik inimesed minu südames kindlas kohas. Porkuni Kool oli ja on minu mälestustes väga kallis, sest sinna läksid minu parimad aastad oma murede ja rõõmudega...

Porkuni Eriinternaatkool aastatel 1972 – 1982

Kaljo Pilt

Kolm suurt ettevõtmist

- I. Kuuldeaparatuuri rakendamine
- II. Juhtimise kaasajastamine.
- III. Porkuni linnuse väravatorni taastamine.

I

Eesti kurte lapsi on õpetatud kooli algusest 1866. a. Vändras, kuni kõnesoleva perioodini Porkunis, saksa puhta suulise meetodi alusel. Esimene kurtide õpetaja oli Johannes Eglon, kelle kurtide õpetuse algataja, Vändra pastor Ernst Sokolowsky, Kanepi kihelkonnakoolist Vändraste kutsus, omandas selle meetodi iseõppimise teel. Ta õpetas töö käigus välja uued õpetajad, need omakorda järgmised ja niiviisi toimus rohkem kui sada aastat järjest. Need õpetajad ja see meetod töötasid hästi. Kooli tulnud tummad lapsed omandasid häälikulise kõne – ühed paremini, teised kehvemini, õppisid kirjutama ja mis peatähtis – abstraktsemalt mõtlema, mis kergendas tunduvalt nende sotsialiseerumisprotsessi.

Kurtus tähendab 80-90 dB ja suuremat kuulmislangust. Paljudel kurtidel on siiski mingid kuulmissäilmed olemas ja neid saab helivõimendusseadmete abiga rakendada.

Kõnesolevaks perioodiks oli elektrotehnika ja elektroonika Eestis sedavõrd arenenud, et sai võimalikuks kuuldeaparaatide valmistamine.

Porkunisse ei olnud kuuldeaparaadid aga veel jõudnud. Ees seisis kaks ülesannet – hankida kuuldeaparaatide komplektid igasse koolipinki ja õpetada välja õpetajad. Esimest oli kergem lahendada. Tallinnas oli elektroonikatehas olemas. Üheõpilase koolipingid valmistati kooli puutöökojas. Teisega oli keerulisem ja õpetajatele pingeline. Porkuni õpetaja oli harjunud oma väikeses koolis rahulikult töötama. Teisi kurtide koole Eestis ei olnud, kellegagi oma tööd võrrelda ei saanud ja polnud ka asjatundjaid väljastpoolt, kes nende tööd oleks osanud arvustada. Nüüd tuli hakata käima Moskva, Vilniuse, Telšiai, Riia ja Rezekne koolides. Suhtlemiskeeleks sai olla ainult vene keel, kuid ka seda oskasid paljud kehvasti. Pealegi pelgas mõni õpetaja elektriga töötavaid aparate.

Ajapikku olukord normaliseerus. Kui esimesele Moskva reisile nõustus hädaga pooleks sõitma 4-5 õpetajat, siis hiljem oli probleem selles, et keegi ei tahtnud maha jääda.

Naabrite koolides oli võimalik jälgida sealsete õpetajate tööd ja kuuldeaparaatide kasutamist.

Suurt abi osutas meile Moskva defektoloogainstituut. Sealised meetodikud olid ju tõelised profid, peale selle heatahtlikud, abivalmid ja südamlikud inimesed.

Kujunesid välja iga-aastased metoodikapäevad. Mitu metoodikut sõitis nädalaks Porkunisse, õpetajad valmistasid koos nendega tunde ette, pärast arutasid ja analüüsisid üheskoos puudusi ja metoodikud pakkusid soovitusi. Kooli juhtkonnal oli metoodikutega kokkulepe, et nad annavad meile ülevaate lünkadest, kuid õpetajate nimesid ei nimeta. Õpetajatel ei tohtinud jääda muljet, et käisid inspektorid.

Kurtide kooli ajaloo tarvis toon siinkohal ära mõnede metoodikute nimed, et nad ei jääks unustusse, kui kaovad inimesed, kes nendega vahetult kokku puutusid: Irina Feodosjeva, Jelena Kuzmitšova, Nina Rõžova ja Nina Slezina. Viimasel neist oli fenomenaalne võime eristada võõrkeelses kõnes iga sõna eraldi. Seepärast sai ta nõu anda nii Gruusias, Kuubal kui ka Eestis. Jevgenija Konjuškova, üleliidulise ministeeriumi inspektor, suhtus meisse küll hästi, kuid ei mõistnud, miks me jändame omakeelsete õpikute ja õppevahendite kirjutamise ning tootmisega, kui venekeelsetele üleminek teeks asja palju lihtsamaks, sest need olid juba olemas.

Eesti haridusministeeriumi erikoolide inspektor Tamara Kazakova, erialalt surdopedagoog, toetas Porkuni kooli igati.

II

Kuni 1967.aastani käsitleti juhtimist Eesti haridussüsteemis kui kunsti. Arvati, et juhtimise edukus sõltub ainult juhi intuitsioonist. Puudusid ametijuhendid, mis põhjustas sageli arusaamatusi, sest tööpere iga liikme kohustused olid fikseerimata. Mõned kasutasid seda ebamäärasust ära oma huvides, uued töötajad ei teadnud kõiki oma kohustusi ja seepärast tekkisid lüngad tööprotsessi sujuvas kulgemises. Juhtimine oli ainult lineaarne, mis tähendab, et

kõik juhid andsid juhtimiskäske kõikidele töötajatele, mistõttu alluvad said vahetevahel vastukäivaid korraldusi.

Lembit Türnpuu, tol ajal Tallinna linna haridusosakonna juhataja, tõi kooli juhtimisse teadusliku mõtme, mille kohaselt saab juhtimist samaaegselt kunstiga ka teaduslikult käsitada.

Siinkirjutaja haaras sellest teadasaamisest innukalt kinni ja 1971. aastal valmis Tartu Ülikooli lõpetamisel diplomitöö kooli teaduslikust juhtimisest. Diplomitöös töötati välja lineaar-funktsionaalne juhtimissüsteem. Selle täiemõduline ellurakendamine toimus Porkuni Eriinternaatkoolis.

Kool oli sel ajal suhteliselt suur – üle 160 kasvandiku ja üle saja töötaja. Direktsioon oli 5-liikmeline – direktor, asedirektorid õppe-, kasvatus- ja majandusalal ning abimajandi juhataja. Juhtkonda kuulusid veel parteisekretär ja a/ü esimees. Küllalt suure ja mitmetahulise asutuse töö ladusaks kulgemiseks oli vaja süsteemi, mis vabastaks juhid pisiprobleemidaga ja rutiinsete tegevustega sekeldamisest ning õhutaks töötajaskonda loominguks.

Selleks oli vaja koostada igale ametikohale ametijuhend – seda täiesti erineva profiiliga asedirektoritest kuni lüpsjani ja hobusemeheni välja ja ka direktorile. Ametijuhendi üldosas on kirjas, kes sellel ametikohal töötava isiku ametisse kinnitab ja vabastab ning kellele ta allub. Kohustuste osas on loetletud tööülesanded, mida töötaja ise peab täitma. Juhtidel on ka funktsionaalsed ülesanded, s.o. tööloigud ja tegevused, mida ta ülekoolliselt suunab ja juhendab. Tööülesannete täitmiseks on vaja teatavaid õigusi. Ka need on ametijuhendis määratletud. Ja ka vastutus, et inimene teaks, mille täitmata jätmise või mitterahuldava täitmise eest võidakse teda karistada.

Ametijuhendid koostati ka ühiskondlike organisatsioonide funktsionääridele. Olid ka ühiskondlike organisatsioonide põhimäärused, milles konkretiseeriti nende tegevus meie koolis.

Süsteemi oluline osa on juhtimisskeem. Selles on graafiliselt fikseeritud, kes on kellegi lineaarne või funktsionaalne juht ja kes peab kellega oma tegevust kooskõlastama.

Selle süsteemi kohaselt jaotatakse töötajad juhtide vahel ära ja nii tekivad lineaarsed juhid, kus juhi ja töötaja vahel on ülemuse-alluva suhe. Igal töötajal on ainult üks lineaarne juht, kelle juhtimiskäske (korraldusi) peab ta täitma. Juhtide vahel jaotatakse ära ka koolitöö loigud. Näiteks ühe juhi valitsemisalasse kuulub õpilaste vaba aja korraldamine, teise juhi kompetentsi töö- ja esteetiline kasvatus jne. Nii tekib funktsionaalne juht. Funktsionaalne juht annab temale kinnitatud koolitöö loigus ülesandeid, mida töötaja ei või tähelepanuta jätta. Mittenõustumise korral pöördub ta oma lineaarse juhi poole, kelle otsus on lõplik.

Normaalses koolis seda niinimetatud edasikaebamist ei esine. Kui töötaja ei saa mingil põhjusel funktsionaalse juhi ülesandeid täita, siis selgitab ta seda ise funktsionaalsele juhile ja probleem lahendatakse kuidagi teisiti. Aga koolides on ka ebanormaalseid suhteid ja siis peab olukorra lahendamata süsteem.

Juhtimisskeem, ametijuhendid ja ühiskondlike organisatsioonide põhimäärused koos moodustavad kooli käsiraamatu. Tartu Ülikool kirjastas Porkuni Eriinternaatkooli käsiraamatu kui õppevahendi.

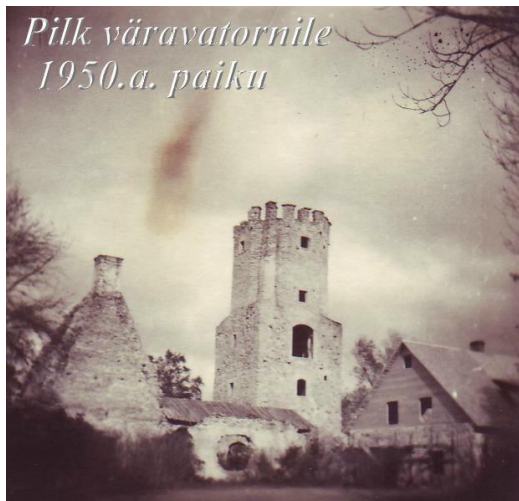
Hoolikalt koostatud käsiraamat ei jäta lünki kooli kui keerulise süsteemi sujuvasse korraldusse ja säästab oluliselt töötajate, sealhulgas juhtide aega.

Kooli käsiraamatu rakendamise algus pani ühele osale töötajaskonnast suure psüühilise koormuse. Ametijuhend määrab, mida tuleb teha, aga kuidas teha, tuli endal otsustada. Ja kes otsustab, see ka vastutab. Oli harjutud, et direktor ütleb alati viimase sõna. Nüüd aga direktori poole pöördudes mindi mõnikord juhtimisskeemi juurde ja näidati, et kõnesolev probleem kuulub selle või teise asedirektori valitsemisalas. Oldi vähemalt hämmelduses. Pikapeale aga harjuti sellega. Neile inimestele, kellele meeldis probleemide iseseisev lahendamine ja kes ei kartnud vastutust, see süsteem sobis. Õnneks direktsiooni liikmed kohanesid uue juhtimissüsteemiga kiiresti ilma eriliste arusaamatusteta.

III

Ühel 1975.aasta päeval jõudsimme äratundmisele, et nelja aasta pärast saab von Borch'i suveresidents 500 aastaseks. See tuleks taastada. Taastada sai muidugi ainult väravatorni, sest viimane ringmüüri põhjapoolne jupp oli hiljuti ümber lükatud, kuna oli kasvandikele ohtlik.

Remondi- ja ehitustöid iseenesest me ei peljanud, kuna kõnesoleval perioodil tegeldi sel alal laial rindel. Valmis elumaja, praegune Järvekalda 12; lõplikult valmis aiand kolme köetava ja kolme külmaskasvuhoonega ning automaatkatlamaja ja kastmissüsteemiga; algkoolimaja

ehitati ümber korterelamuks ja lossi väljaehitamata kelder laoruumideks; 14 korterit varustati sooja veega; rajati staadion, staadionimaja ja suusabaas ning ehitati ca 6000 m² eterniitkatuseid. Koolile kuulus 46 hoonet ja rajatist, nende hulgas 12 elamut ja 60 korterit. Et tööjõudu saada ja hoida, tuli paljude korterite kogu korrashoid, kuni luku vahetamiseni, ära teha. Polnud ju sel ajal inimestel autosid, kogu personal pidi elunema Porkunis.

Peale elamu Järvekalda 12 ehitamise, mille tegi Rakvere MEK, tuli peaaegu kõik muu teha oma jõududega. Selleks oli ehitus- ja remondibrigaad. 2-4 meest töötasid 5 päeva nädalas ja 10 aastat järjest. Peale selle ajutised ehitustöölised. Tol ajal raha oli veel kuidagi võimalik saada, aga ehitusmaterjalide hankimiseks pidi majandusdirektor olema tõeline varustamisvirtuoos, et brigaad saaks seisakuteta töötada. Kõik oli limiteeritud ja fondeeritud. Naelakastki tuli Tallinnast varustusvalitsusest tuua, sest kauplused asutustele müüa ei tohtinud.

Sel ajal oli kooli eelarve väga täpselt sahtlitesse jaotatud. Eriti rangel arvel oli palgafond. Riigi poolt olid määratud ametinimetused ja nende arv ning palgafond vastavalt sellele. Nende kitsenduste tõttu tuli tegelda kooli põhitegevusega üldsegi mitteseonduvate aladega: tuli pidada abimajandit, kasvatada vilja ja kartulit, lehma ja sigu, pidada tööhobuseid. Abimajandile kui isemajandavale ettevõttele anti palgafondi vastavalt vajadusele. Sealt ka võimalus maksta ehitus- ja remondimeestele palka.

Muidugi oli abimajandist koos aiandiga kasu ka koolile. Abimajand müüs oma toodangut koolile ja töötajatele omahinnaga. Kasvandike söögilaud, kus lõunastasid ka paljud töötajad, sai rikkalikum. Töötajatel oli soodne osta täispiima ja sealiha, mida jaekaubanduses peaaegu ei olnudki, koha peal. Mõned ostsid abimajandist ka aiasaadusi ja kartulit. Kartuleid tellisid meilt ka ministeeriumi töötajad.

Ka personalil tuli abimajandi töödes kaasa lüüa, eriti heinatööl. Kuid enamikule meist, kui maainimestele, ei olnud see probleemiks. Hiljem kasutati juba ka pallimismasinat.

Kui oleme nüüd saanud ülevaate ajajärgu taustast, tuleme linnuse värvatorni juurde tagasi. Tornist olid järel vaid lagunevad välisseinad. Ei katust ega vahelagesid. Tornis oli suur veepaak, kust vesi isevoolu teel jooksis lossi tornis olevasse paaki ja sealt hoonetesse laiali. See süsteem tuli likvideerida. Selleks paigutati kaevumajja hüdrofoor ja ehitati uued vee välistrassid, et üle minna surveveevärgile. See kõik tehtud, olime valmis torni remondi kallale asumata, kuid siis selgus, et me ei tohi seal näppugi külge panna – muinsuskaitse objekt. Senini olime olnud ise nii arhitektid, projekteerijad kui ka ehitajad – nüüd tuli alustada kaevamiste, uuringute, laborianalüüside ja projekteerimisega. Alles siis sai ehitama hakata. Kaevamised ja uuringud andsid huvitavaid tulemusi. Näiteks torni sees idapoolses nurgas kaevati nelja meetri sügavune šurf, aga vundamendi põhja kätte ei saadud. Krohvi keemiline analüüs näitas, et selle koostises on peale munavalge

ka hapupiim. Tuletõrje nõudel raiuti kirdepoolse seina teisele ja kolmandale korrusele tagavara väljapääsud. Ühel neist lõhkus kompressoripeitel ära vuugi ja siis sai kivi kätte, teisel aga vastupidi, esmalt andis järele paekivi, siis alles vuuk.

Torni taastamisel oli kolm head “tähtede seisu” ja üks halb. Hea oli see, et sel ajal oli riigi muinsuskaitse peainspektoriks Virumaa mees Fred Tomps. Ta oli meeldivalt üllatunud, kui läksin ta jutule sooviga torn taastada. Ta oli harjunud sellega, et asutused, mille hoolde olid muinsuskaitse objektid antud, leidsid palju põhjusi, miks neid korras hoida pole võimalik. Ja nüüd tuleb üks väike kool ja näitab ise üles initsiatiivi. Ta võttis projekteerimise korraldamise oma mureks. Sel ajal olid need organisatsioonid väga koormatud. Projekti valmimine võttis aega harilikult aastaid, kuid Porkuni linnuse väravatorni taastamisprojekt valmis mõne kuuga.

Teine hea oli see, et töid hakkas tegema Rakvere Restaureerimisvalitsus. Selle juhataja, Gunnar Kirss oli restaureerija mitte ainult ametilt, vaid ka hingelt. Ta juhtis töid suure tähelepanuga, viibis sageli kohal ning lahendas keerulised probleemid loovalt ja paindlikult.

Ja kolmas. Eesti Kurtide Ühingu juhatus nõustus töid finantseerima, esialgu teadmatagi, mis see maksma läheb. Aga maksma läks ta kõvasti.

EKÜ tollane esimees Mihkel Migasto, ise Porkuni kooli endine kasvandik, nägi, kuidas torn aastakümnete jooksul lagunes. Pealegi hoidis kurtide ühing kooli kui silmatera ja oli nõus kinni maksma kõik kulutused, mille mõistlikkust me suutsime põhjendada. Ehituse ja remondi alal pidime kalkuleerima, kui palju me suudame teha ja palju me suudame ehitusmaterjale hankida.

Meie tolaeagne kavatsus oli hakata taastatud torni kasutama kasvandike vaba aja sisustamise ja külaliste vastuvõtu ruumidena.

Halb oli see, et vahele tuli 1980. a. olümpiamängude purjeregatt. Kõik ehitajad viidi Tallinna, kaasa arvatud Rakvere restaureerijad. Tööd torni kallal seiskusid mitmeks aastaks. Kui jätkata sai, tuli kohati tellinguidki remontida ja mõndagi tornis ümber teha.

Seega von Borch'i suveresidentsi väravatorni, ehk käibeloleva nimega - vanalinnatorni - me 500.aastapäevaks 1979. a. taastada ei jõudnud, kuid 1982.a. suvel tööd siiski lõpetati. Viimasena pandi maasse keskkütte torustik koolimaja ja torni vahel. Ainult pump jäi paika panemata. Hiljem aga esialgset kavatsust muudeti ja mindi üle elektriküttele.

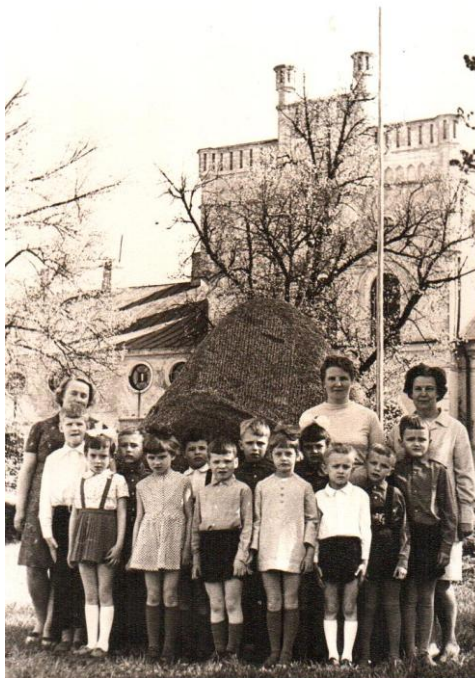
Nagu eespool öeldud, maksma läks torni taastamine kõvasti – ca 100 000 rubla. Kui arvestada, et õpetaja palk oli sel ajal 170 rubla kuus ja praegu 10 000 krooni, siis praeguses väärings maksaks see töö peaaegu 6 miljonit.

Ei olnud määratud täituda tolaeagsete tegijate soov, et vanalinnatorn saaks taastatud Porkuni linnuse 500. aastapäevaks. Ka teine soov - et taastatud

vanalinnatorni hakatakse kasutama koolipere vaba aja sisustamise ja külaliste vastuvõtu ruumidena - ei täitunud.

Kuid taga nutta seda ka ei maksa. Selle asemel on nüüd meil Porkunis teadaolevalt ainuke paemuuseum maailmas.

Sirvides vana albumit

Kooli ees 1980 aasta paiku

Lustakaid vahelugemisi

Õhtul avastas kasvataja, et ühte poissi pole. Otsiti mitu tundi, keda pole, seda pole. Katsuti klassi ust – lukus. Tõsiselt mure majas.

Ja äkki tuleb poiss, nagu poleks midagi uhtunud, rühma. Ta oli klassi läinud ja ukse seestpoolt lukku keeranud. Siis oli magma jäänud ja kui ärkas, siis tuligi ise välja.

Jaan Inno

Eredaid hetki

Leili Pukk

Töötasin Porkuni Koolis aastatel 1974-2006. 70ndatel oli Eestis eriharidusega kurtide õpetajaid vähe: mõned Moskvas või Leningradis surdopedagoogiks õpetatud inimesed Tartu Hiie Koolis (kooli praegune nimi) ja meil Porkunis üks õpetaja, kes Leningradis vastava spetsialiteedi omandanud. Eestis õpetajahariduse saanud inimesed pidid kindlasti ühe aasta kasvatajana töötama, et kohaneda kurtide lastega. Nii ka mina.

Mäletan hästi oma esimese tööpäeva võlu ja valu 1974. a 20. augustil, mil toimus mu esmaohtumine Porkuni Eriinternaatkooli ja kurtide lastega. Porkunisse saabunud, võlusid mind kohe erinevatesse ajastutesse kuuluvad, ent arhitektuurilises kooskõlas koolihooned ning õppeasutuse hoolitsetud ümbrus silditatud haruldaste puude, põõsaste ja skulptuuridega.

Valuliselt kulges aga mu esimene tööpäev kurtidega. Nimelt koguti aastakümneid tagasi eriinternaatkoolide orvud suveks kokku ja nad rändasid „külakorda” mööda Eestimaad ühest koolist teise, veetes oma koolivaheega Kosejõel, Haapsalus, Porkunis ja mujalgi. Sageli olid need vanemateta lapsed vaimu-, meele- või liikumispuudega. 1974. a augustis oli neli vaimupuudega kurti orbu jõudnud suviselt rännakult kodukooli tagasi. Nendega mu töö algaski. Vahetasin tol päeval välja pedagoogi, kes mind hoiatas, et laste varustus on kasvataja hinge peal ja kaotsiläinud asjad tuleb töötajal rahaliselt hüvitada. Vastse kolleegi sissejuhatus ei pannud mu südant rõõmust hõiskama, vaid pigem tekitas kahtluse, kas otsus tulla tööle Lääne-Virumaal (tollane Rakvere rajoon) sel aastal ainukesse pedagooge nõutanud õppeasutusse, oli ikka õige. Eriti kaua mulle mõtisklusteks aega ei antud, sest neli hoolealust virgusid lõunauinakust ja nõudsid kohest tähelepanu. Pannud end riidesse, suundusid nad vanalinna, kohmetu pedagoog sabas. Seal algas jõulise natuuriga tütarlapse eestvedamisel midagi sõjamängu taolist. Kõlas hüüe: “Haa!” ja vastase ehk nõrgema poisslapse sandaletid lendasid piiskopilinnuse künkalt alla kõrgesse kaldarohtu. Kui püüdsin õppurit manitseda, siis näitas ta kuuljatelegi mõistetavas viipekeeles: ”Sina, kurat, ...” ja need teised lähetavad sõnad ka. Mul ei jäänud muud üle, kui kummargil ja käpuli koos paljasjalgse kannatanuga kadunud jalavarje otsida. Meie toimetamist saatsid kõrgel künkal trooniva naissõdalase võiduhõisked. Otsingud lõppesid tulemusteta, poisslaps suundus paljajalu koos teistega õpilaskodu poole, kurtidega esmaohtumisest jahmunud algaja pedagoog kõige lõpus. Tundsini häbi, et juba esimesel tööpäeval jäin õpilase varustuse hoidmisega hätta.

Magalas roomas paljasjalgne poisslaps reformpõhjaga voodi alla, tõmbas välja kartongkohvri, avas selle ja lagedale tulid varujalatsid. Ise vaatas mulle

õnnelikult otsa, andes mõista, et muresemiseks pole mingit põhjust. Tööpäeva lõpus kohtusin kasvatusalajuhatajaga, kes mind lohutas sõnadega: "Ärge ehmuge, ega meil kõik lapsed sellised ole!" Tal oli õigus. Edaspidi kogesin, et kurtide seas on palju toredaid, adekvaatse käitumisega, õppimisvõimelisi inimesi, ent esimese tööpäeva katsumused on mul siiani meeles.

Kolm aastakümnet Porkuni Koolis

AD 2004

Leili Pukk

"Mis hoidnud sind süin nü kaua?"

küsid mult, uuriv kolleeg.

Jään mõtlema: aeg muudkui läheb ja läheb—

miks sammun süis sama teed...

Ei võimalust olnuks töös mujal

kogeda sama mis süin:

hääletu maailm pisitasa awardub,

nihkub edasi vaatepiir.

Sõnade nõnda valulist tulekut

poleks ma näinud teisal.

Süin olnud ma sellele hästi lähedal,

ma ise selle sees seisan.

Ma pole süin iidoliks kujunend

ja pole ka juurtpidi maas.

Ent aastaringe on kogunend

ja minu inimesi ka.

Tallinna-reis koos Pilvi Toomiga

Kaljo Pilt

Enamus praegusest töötajaskonnast ei tea ja kes teadsid, on võib-olla unustanud, millise teene Pilvi Toom osutas Porkuni Eriinternaatkoolile. Nõukogude ajal oli kooli eelarve jaotatud artikliteks. Artikkel 1 oli töötasu, art. 2 – juurdearvestus töötasule (maksud), art. 3 – majanduskulud, art. 12 – kõva inventar, art. 14 – pehme inventar, art. 16 – kapitaalremont jne. Ühe artikli all, näiteks art. 14 – pehme inventar, kuhu kuulusid kulutused peale tekkide-linade ka laste riiete ostmise, võis raha üle jääda, sest lastele meeldis tihti oma isiklikke riideid kanda. Seda ülejääki toolide ostmiseks kasutada ei tohtinud, sest toolid olid kõva inventar, seega artikkel 12. Eriti rangel arvel oli art. 1 – töötasu.

Oli ette nähtud kuus keskütte kütjat, igapäevane palk 70 rbl. Lubatud oli kohakaaslus, s.t., et kütja võis töötada 1,5 ametikohal, seega palk 135 rbl. Ka seda oli vähe, sest meie katlamajad töötasid kiviõel, seega must ja raske töö. Pealegi peab loss 24 tundi soe olema. Oli vaja kütjale maksta kahe ametikoha palk – 140 rbl. Selleks tuli kasutada variisikuid, mis kätkes suurt ohtu finantsdistipliini rikkumisena.

Pilvi Toom oli sel ajal NSV Liidu Ülemnõukogu saadik. Rääkisin kord talle meie murest. Tema oli kohe nõus aitama, aga kuidas seda teha. Otsustasime pöörduda rahandusministri poole eriloo saamiseks. Otsustasime samuti, et kirjast ei piisa, sõidame ise kohale. Vastuvõtutaja kindlaks määramiseks saatsime kirja saadiku märkmikulehel.

Oli näha, kuidas sel ajal suhtuti rahvasaadikusse. Mitte nii nagu praegu, et riigikogulane on peaaegu sõimusõna. Rahandusministeeriumi ukseid ministri kabinetini avanesid nagu imevael ülemnõukogu saadiku ees, mina kogu aeg tema tuules.

Rahandusminister oli sel ajal Albert Norak. Pärast mõningat viisakusvestlust rääkisime oma murest. Norak ütles, et tema aidata ei saa, kuna koosseisud ja palgad on kinnitatud Ministrite Nõukogu määrusega. Kuid soovitas pöörduda Arnold Greeni (MN esimehe asetäitja kultuuri -ja hariduse alal) poole. Lubas vajadusel meie taotlust toetada ja avaldas arvamust, et seda teeb ka haridusminister (Ferdinand Eisen). Toimisin Noraku soovitusel ja tellisin vastuvõtu Greeni juurde.

Sain küll aru, et on jaburus tülitada MN aseesimeest ühe väikese kooli kütjate probleemiga, aga kui kehtis niisugune süsteem, mis siis sinna parata. Green kuulas mu tähelepanekud ära, esitas mõned küsimused kurtide õpetamise kohta, võttis meie taotluskirja vastu ja ütles, et sellele vastatakse kirjalikult. Ei olnud aru

saada, kas jaatavalt või eitavalt. Mõne päeva pärast tuligi kooli kirjake mõõtmetega umbes 10 x 7 cm – A. Greeni resolutsioon – lubada erandi korras Porkuni Eriinternaatkooli keskkütte kütjatel töötada 2,0 koormusega.

Luba saabus väga õigeaegselt. Varsti tulid rahandusrevidendid. Puudusi hakati kohe otsima kütjate palkadest, sest see oli üldine finantsdistsipliini rikkumise koht. Revideerimisest kokkuvõtte tegemisel, kui meid süüdistati jämedas eeskirjade rikkumises, poetasin vaikselt Greeni resolutsiooni üle laua istuja ette. See ulatas lehekese teisele. Mõlemad kehtitasid õlgu ja akti mustandi lugemine jäi pooleli. Lubati kontrollida. Tegelikult kontrollida polnud midagi, Greeni iseloomulik allkiri oli niigi tuttav.

Seekord pääsesime kergelt, täiendavalt otsima midagi ei hakatud, kardeti vist, et kes teab, võibolla on meil veel mingi eriluba tagavaraks.

Porkuni õpetajate uskumatud seiklused Moskvast.

Tiiu Laur

Suur unistus – Moskva – ootas kolme Porkuni õpetajat kursustele. Keegi neist polnud varem Moskvast käinud ja vene keelt valdas vabalt vaid grupijuht. Äratundmise märgiks panid kõik kolm pähe valged kübarad.

Tallinn – Moskva rongis tutvuti tütarlapsel, kes õppis venemaa pealinnas ja lubas lahkelt meie rändurid otsa peale aidata.

Oh seda keerulist metroovarki küll! Metroorong tuli, valge kübaraga grupijuht astus peale ning nägi läbi akna, et teised on perroonil ja tänavad rõõmsasti teejuhti. Abiks tuli viipekeel ja järgmises jaamas toimus õnnelik kohtumine. Sellega aga jant ei lõppenud.

Kogunemiskohast (ВДХХ) soovitati hotelli minna taksoga. Sõitsidki kolm valget kübarat 50 minutit logiseva ja tolmuse taksoga mööda kaunist Moskvast. Lõpuks jõuti hotelli. Seal uuesti ВДХХ-sse minekuks tuli hotellitöötaja välja ning näitas meile meie sihtkohta. See oli hotellist ca 7 minuti jalgsi kõnni kaugusel.

Õhtul olid jalad väsinud ja rakkus. Nimelt olid kaks valget kübarat ostnud Moskvasse minekuks tuttuud kingad. Oi – oi ! Mis teha ? Sissetöötatud kingadega grupijuht oli ettenägelikult ostnud paki soola. Valamuauk sai täis topitud, soolvesi tehtud ja ravimine algas.

Maakad, nagu meie valged kübarad olid, ostsid igaüks liitri karbi jäätist, aga kust ja millega süüa, seda ei olnud. Väikse mõtlemise järel läksid käiku hambaharjad ja söödud saigi.

Sellel sõidul juhtus veel paljugi naljakat, aga kõik ei mahu paberile.

Aukiri

Roosa Mäsak

1982.a. sügisel hakkasin tööle klassi-juhatajana I klassis, kus oli kaksteist väga elavaloomulist õpilast. Energiat nõudvad ja töö-rohked aastad möödusid kiiresti. Oli nii rõõmusid kui muresid, aga millise klassiga siis poleks. Nii jõudis kätte 1986.a sügis, mil mul avanes võimalus minna tervist parandama Narva Jõesuu sanatooriumisse. Toimusid raviprotseduurid ja oli väike puhkus, kuni ühel õhtul helistas mulle tolleaegne kooli direktor Tiiu Laur ja teatas, et pean sõitma Tallinna vastu võtma haridusministeeriumi aukirja. Ta veenis mind karmilt, et ma ikka kindlasti läheksin. Kuigi oli kahju loobuda ühest ravipäevast, otsustasin siiski sõita.

Aukirja üleandmine toimus Tallinna Raekojas. Sinna kogunes umbes paarkümmend inimest. Meile tehti kiirkorras ekskursioon raekoja ruumides, siis algas aktus. Aukirjad andis kätte ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees sm. Arnold Rüütel.

Pärast seda toimus kombekohane punalipu all ühispildistamine, kus väga oluline oli punaste kaantega aukirja hästi nähtaval hoidmine.

Aega kõigea kulus sedavõrd, et sanatooriumi tagasi saamiseks hädavaevu jõudsin viimasele Narva-Jõesuu bussile. Buss oli puupüsti inimesi täis. Aga kuna minu kõvade punaste kaantega aukiri oli piisavalt suur ja ei mahtunud väikesesse käekotti, siis pidin seda hoidma kõrgel pea kohal, et seda katki ei muljutaks. Nagu peagi selgus, oli sellest kasu ka. Mind vaadati kui tõelist töökangelast ja peagi suruti istuma ühe auväärse ees vene vanahärra kõrvale. Tema alustas kohe juttu ja uuris, mis asi mul käes on. Vastasin, et aukiri. Tema palus luba vaadata. Näitasin. Aukirjal seisis:

Sm. Roosa Otto-Voldemari t. Mäsakule

Üheteistkümnenda viisaastaku tootmisülesannete eduka täitmise eest.

Pärast tähelepanelikku uurimist küsis vanahärra: „Mitme protsendilisel te oma tootmisülesandeid siis täitsite?“. Vastasin, et algul kaheteistkümmene aga praegu kümne protsendiga. Vanahärra pettunud näost sain aru, et tema oodanuks ikka tublisti suuremat näitajat. Pidin siis selgitama, et töötan õpetajana kurtide koolis ja kui alustasin klassiga, oli seal kaksteist last, nüüd aga on järgi jäänud kümme.

Edasi järgnes veel pikk vestlus kurtide kooli teemal, sest Narva-Jõesuuni on ikka Tallinnast tublisti sõiduaega.

Sirvides vana albumit

Pildil võiks olla kaheksakümnete algus

Lustakat vahelugemist

Klassiõpetaja suunati nädalaks kursustele ja IV klassi (12 kurti õpilast) õpetajaks pandi kooli psühholoog, kes oli kõõrdsilmne ja suure suud katva habemega. Juba esimesel asenduspäeval tekkis õpilaste ja asendaja vahel konflikt. Mees keeldus edaspidi sinna klassi minemast. Klassiõpetaja naastes tegi õppealajuhataja viimasele terava märkuse võimatult käituvate õpilaste pärast. Asja uurides selgus, et süüdlasteks ei olnudki lapsed. Mis juhtus? Õpilased ei saanud aru, keda kõnetati ja mida sooviti. Kõõrdsilmse õpetaja tõttu tõusis pingist või vastas vale õpilane. Asendusõpetaja suult ei olnud võimalik midagi lugeda, kuna suu oli üleni habeme sees. Üksmeelse klassi üksmeelne vastus oli: "Ei saa aru, kuhu vaatab ja suu liigub vist pop-pop-pop, aga aru midagi ei saa."

Tiiu Laur

Meenutusi esimesest tööaastast Porkuni Kurtide Koolis.

Malle Kätt

Tulin Porkuni Kooli tööle 1983 aastal. Eesmärgiks oli hakata kohe kurtide õpetajaks. Kurte lapsi olin seni näinud vaid mõnikord eemalt viipliesmas, kuid naiivse optimismiga arvasin, et mis seal ikka, küll saan hakkama, sest seljataga oli mitmeid tööaastaid nii koolis kui lasteaias.

Oli sügis. Porkuni lummas vaikuse, väreleva järvepinna ja romantikaga. Ka koolimajas oli üsna vaikne, vahetunnis polnud tavapärasest koolilärmi, sest laste omavaheline suhtlus käis viibeldes. Siis viidi mind 2. klassi, et saaksin aimu kurtide laste õpetamisest. Klass oli väike, pingid asetsesid poolkaares. Igal pingil mingid aparaadid ja juhtmed, lastel peas rasked kuuldeaparaadid. Klassi ees seisis väike kaunis naine - õpetaja Roosa. Ei mäleta enam tunni teemat, kuid õpetaja valitses klassi perfektselt. Kõik töötasid, rääkisid ja sõrmandasid. Mida nad rääkisid ja sõrmandasid, sellest ei saanud ma mõhkugi aru, nagu ikka, kui räägitakse võõrkeeles. Eriliselt ulmeline tundus mulle sõrmandamine – kuidas küll nii kiiresti on võimalik sõrmedega sõnu edasi anda. Sel ajal lapsed veel tunnis viibelda ei tohtinud. Kuuldetaju arendamine toimus kuuldeaparaadi kaudu, õpetaja esitas küsimusi ekraani tagant.

Mu optimism kahanes olematuks. Nii tuligi esimesel aastal tööle asuda kasvatajana, et oleks võimalik kiiremini lastega harjuda ja õppida nendega suhtlema. Võttis seegi omajagu aega ja harjumist. Oli koomilisigi situatsioone –

Kui kurt laps sinuga ikka suhelda ei tahtnud, siis pigistas ta silmad kõvasti kinni ehk kaitses end vaikuse müüriaga.

Samuti kasutasid mõned võrukaelad ära, et kasvataja või õpetaja viibelda ei osanud. Otse su nina all võidi sinust viibelda ja naerda. Mäletan, et üks vanem õpetaja kaotas kord sellepärast enesevalitsemise. Igale õpetajale oli välja mõeldud talle iseloomulik viibe.

Esialgu oli raskusi lastest arusaamisega, et mida nad nüüd ikka soovivad või tahavad. Oli rühmas üks krutskitega poiss, Manuel, kes pidevalt kõõlus kappide otsas. Näitas ta kord teise poisi poole ja hõõrus siis sõrmega vastu nina. Tee või tina, aru ei saa, milles asi. Lõpuks selgus, et teise poisi püksid olid mustad. Selliseid situatsioone juhtus esimesel aastal sageli.

Nii möödus mu esimene vaevarikas tööaasta Porkunis. Hea sõnaga meenutan vanu kurtide õpetajaid, kellelt sai alati abi ja tuge. Õpetajad Roosa Mäsak, Silvi Mill, Vaike Thalfeldt, Elle Ojasaar, Vaike Pent, Anne Inno, Helve Kuusk, Tiiu Laur – paljude nende pedagoogide töö algas just siin - Porkunis, siin jäid nad ka vanaduspensionile.

Aime Jürjo skulptuur “Porkuni ema”, mis kaunistab Porkuni Kooli, on pühendatud just sellistele õpetajatele.

Sirvides vana albumit

Oli aasta 1989

Mälestustekillukesed

Avo Hein

Nõuka-aja lõpul pandi kooli õlule sageli võimatuid ülesandeid - laiaulatuslik lagununud hoonete remont, põllumajanduslik tootmine kasumiga, õpetajaskonnale küttepuude kohaletoimetamine jne. Kõikide nende tegevuste sooritamiseks puudusid arvestatavad tehnilised ressursid

Uue aja algul hakkasid toimuma pidevad rünnakud kooli eksistentsi pihta, mis kulmineerusid aastal 1996. Meid päästis üksnes õpetuse profiili pidev muutmine (abiklassid, toimetulekuklassid, liitpuudeliste klassid...)

Kõik rasked ajad said üle elatud tänu üksmeelsele ja tublile kollektiivile.

Poliitiline otsus uue hoonetekompleksi püstitamise osas annab tunnistust kooli vajalikkusest pikemas perspektiivis.

Soovin minagi, et Porkuni Kool kehtaks veel kaua.

Sirvides vana albumit

Lasteaed 1991.a.

1996. aastal

Meenutusi töö algusest pimekurtide lastega.

Elve Riks

Tööd pimekurtide lastega alustasin 1998. aastal.

Alguses oli töö harjumatu ja nõudis suurt kohanemist, sest varem polnud mul kokkupuuteid pimekurtide lastega olnud. Esmast õpetust sain Pimekurtide Tugiliidu poolt korraldatud kursustel. Kursuste raames tegime ise palju videoid oma tööst pimekurtide lastega. Õnnestunumaks videoks pean „Õppekäik õunaaeda”, mis meeldis ka teistele kursustest osavõtjatele.

Toredaks elamuseks olid kursused Taanis, sest esmakordselt elus sain lennata lennukiga ja näha Taanimaad. Kursus oli huvitav, eriti meeldisid videod, kus nägin pimekurtide laste õpetust eri maades.

Töös pimekurtide lastega on tähtis kontakti saavutamise oskus. Mina saavutasin selle muusika abil, sest mingid kuulmise jäägid või vibratsioonitaju on ka kurtidel lastel ikka säilinud. Pimekurtide lastele meeldib väga muusika, mis annab hea võimaluse nende väljendusoskuse arendamiseks.

Tähtsaks pean lastega tegutsemisel kõnekeele kasutamist. Igapäeva tegevuste mõistete kordamise tulemusena hakkavad lapsed aja jooksul ise sõnu järgi kordama. Just tänu muusika ja kõnekeele kasutamisele hakkas üks pimekurt poiss rääkima.

Lõpetuseks võin öelda, et töö pimekurtide lastega on aeganõudev, see eeldab püsivust, tahtekindlust ja järjepidevust. Nende omaduste kasutamine viib püstitatud eesmärgini.

Lustakat vahelugemist

Toimetulekuklassi üks poiss on teatab kõigile, et tema on sündinud Koera aastal ja Lõvi tähtkujus, mispeale üks tüdruk ütles, et tema on sündinud Lehma aastal. Kui küsiti, millises tähtkujus, siis teatas ta rõõmsalt, et Vasika tähtkujus.

Malle Kätt

Porkuni „Jõulumaa”

Küllike Laur

Erinevate jõulumaade külastamisega tekkis mõte, teeme ise **oma kooli õpilastele jõulumaa** ja kutsume osa saama ka ümberkaudsed lasteasutused.

Mõeldud – tehtud, Porkuni Kooli tollaegne õppealajuhataja asus projekti kirjutama, et saada jõulumaa korraldamiseks vajaminevate vahendite jaoks minimaalnegi rahaline kate.

Kehtis sümboolne piletihind. Tegijateks – osalejateks kogu Porkuni koolipere.

Tegelusteks olid avatud järgmised töötoad:

1. **Lustituba** – mängud, laulud, tantsud, legendid, maiustuste lunastamine ja söömine - tegevuskoht lossi saalis.

2. **Päkapikkude piparkoogituba** – piparkookide meisterdamine/voolimine, küpsetamine ja söömine, päkapikulaulud, piparkookide kaunistamine - kodunduse klassis.

3. **Päkapiku postkontor** – vestlus postkontorist ja selle töötajatest, võimalus panna posti kiri soovidega jõuluvanale, päkapikutempel soovijatele näole või käele - Porkuni postkontoris.

4. **Muinasjututorn** – hubaselt sisustatud muinasjututuba, koos hiigelsuure muinasjuturaamatuga ja diafilmidega ning rollis olevate muinasjutuvestjatega, piparkookide näksimine, lisaks Porkuni ümbruse nautimine torni tipust ja I korrusel omavalmistatud päkapikutempliga ja heade soovidega kaardi postipanek (pärast sai iga laps ühe kaardi) - Porkuni Paemuuseumis, (varem Porkuni linnuse väravatorn).

5. **Pokumaa ja liumägi** – vestlus Pokumaast raamatu põhjal, pokude otsimine järvekaldalt, võistlused ja mängud liumäel - Porkuni „vanalinnas”, mis nägi välja nagu tõeline Pokumaa, kogu mängumaja ümbrus oli vahvaid pokusid täis meisterdatud.

6. **Kunstituba** – vahendid vabal valikul, võimalus joonistada ka suurele tapeedirullile, valmistööde näitus koheselt lossi saalis ja vestibüülis –tegevus koolimaja II korruse koridoris.

7. **Jõululapse sünnikoht** – lavastati jõululapse sünnilugu, tegelasteks põhiliselt kurdid õpilased, etendust saatis suur menu – tegevus toimus kooli laudas, (varem mõisa kirik).

8. **Meisterdamistuba** – tegevus köitis eriti suuremaid poisse, valmistööd sai mälestuseks koju kaasa võtta - kooli puutöökojas ,(varem mõisa töllakuur).

9. **Päkapiku kodu** – päkapikumajake keset metsa, sellest veidi eemal lõke, kus ümber sai lõbusasti laulda, tantsida ja mängida koos tõelise päkapikuga, enamus lapsi jäi endale kindlaks, et tegemist oli päris päkapikuga - Porkuni Kooli pargis, (varem mõisa park).

10. **Metsloomade toitmine** – spetsiaalselt valmistatud sõimed, lindude söögilauad j.m, koos õpetlike seletustega - Porkuni Kooli pargis.

Kahju ainult, et plaanitud saanisõit lumepuuduse tõttu ära jäi.

Keset lossiplatsi seisid teeviidad. Kõikjal põlesid küünlad ja jõululaternad.

Suur tänu kõigile organiseerijatele, kes ei põlanud oma põhitöö kõrvalt palju aega ja lisatööd nõudvat mõttetegevust ja töövaeva oma jõulumaa töötoa edukaks kulgemiseks! Siinkohal tahan märkida, et lisatööd tehti ja lisavaeva nähti ilma lisatasuta. Ja nii toimus see kahel aastal järjest. Keset ühe aasta kooli töötajate jõulupidu toimus kooli õuel ilutulestik – seda raha eest, mis kogunes sümboolsest piletihinnast, aga mälestus sellest ei kustu iialgi. Suureks tunnustuseks oli ka see, et ümberkaudsete lasteaedade ja Tamsalu Gümnaasiumi algklasside lapsed ning õpetajad/kasvatajad olid vaimustuses ja küsisid veel mitu aastat hiljem, kas Porkunis jõulumaa toimub.

Porkuni jõulumaa erines teistest jõulumaaadest seetõttu, et tegijad olid tõelised tegijad, nad ei mõelnud omakasule, vaid sellele, kuidas saab töötubade tegelust väikestele külastajatele läbi viia võimalikult huvitavamalt ja õpetlikumalt.

Veelkord tänusõnad kõigile !

Lustakat vahelugemist

Noor õpetaja tahab kurdile õpilasele selgeks teha, et ta käitus rumalasti. Õpetaja kasutab selleks üldlevinud žesti ja koputab nimetissõrmega oimu kohta. Õpilane tõlgendab seda kui korraldust õppima minna, vaatab kella ja vastab: „Vara veel!”

Virge Viliberg

Ekskursioon Pariisi.

Tiiu Laur

III õppeveerandi lõpp oli käes. Kooli kõige ulakamate VII abiklassi poiste klassijuhataja kutsus kokku lastevanemate koosoleku. Päevakord: Pariisi ekskursiooni korraldamine.

Õpetajal oli valmis mõeldud legend:

- ekskursioon toimub aprillikuus,
- sõidetakse kooli bussiga,
- sõit ja söök on tasuta,
- vahetusriided kaasa,
- viisat pole vaja, dokumendiks haigekassakaart,
- fotoaparaat ja umbes 30 kr taskuraha kaasa.

Küsimusi esitati palju. Koosoleku lõpuks oli kõik selge.

Reedel teatas õpetaja, et sõit toimub esmaspäeval. 1. aprillil. Juba varahommikust saati oli õpetaja telefon helistamisest kuum – ilm oli külm ja tuisune, mure pika sõidu pärast suur. Üks ema kihutas läbi lumetormi Võsult kohale – poisil oli fotokas koju ununenud.

Sõit algas. Bussijuhiks oli direktor. Kõigepealt sõitsime läbi Saksi'maa ja varsti hakkaski paistma Pariisi. Õnnetuseks oli lumesahk lükanud kraavi Pariisi sildi, kuid õnneks askeldas alajaama juures kolm tunkedes meest. Sõitsime nende juurde. Küsisime: „Kus me oleme”? Mehed vastasid: „Pariisis”. Küsimusele kesklinna kohta vastasid mehed, et see paistab seal eemal ja sinna on vaja jalgsi minna 4 km. Olime sattunud kõigepealt eeslinna ja pildistasime mingi vana sara taustal. Seejärel hakkasime otsima restorani „La Pariis”, kus oli ette nähtud lõunasöök. Tegelikult oli meil kaasas piknikukorv. Sõitsime Neeruti suusabaasi ja seal me restoran oligi. Teel koju külastasime veel mitut huvitavat paika. Oli ääretult tore päev. Poisid teatasid kõigile, et nii huvitavat „aprilli” pole kellelegi tehtud ja olid päevaga väga rahul.

Kogu ettevalmistuse käigus ei tekkinud lapsevanematel hetkekski kahtlustki, et sõidetakse mitte Pariis'i linna vaid hoopis Pariisi külla ja et tegemist võib olla hoopis aprillinaljaga.

Meenutades Porkuni Kooli 80. sünnipäeva

Age Mägi, Imbi Aosaar ja Virge Viliberg

Kuigi antud kirjatüki autorid on Porkuni Koolis töötanud juba rohkem kui 20 aastat, ei meenunud viimasel ajal ühtki teist nii põhjalikult ja pikaajaliselt ettevalmistatud ühisüritust, kui just kooli 80. sünnipäev.

Legendaarseteks olid saanud meenutused rohkem kui 45 aastat tagasi toimunud juubeliüritusest „100 aastat kurtide õpetamisest Eestis“ (1966). Sellest ajast oli koolis toimunud palju muutusi, eriti suured ümberkorraldused toimusid 90.-ndatel aastatel. Olulisim neist - Porkuni Kool ei olnud enam ainult kurtide laste kool, vaid kool kõigile hariduslike erivajadustega lastele.

Et kooli igapäevaelu oma murede ja rõõmudega avalikkusele tutvustada, tegi tollane kooli direktor hr. Avo Hein ettepaneku tähistada 2005.a jaanuaris saabuvat Porkuni Kooli 80. sünnipäeva ühe korraliku juubelikonverentsiga.

2004/2005 õppeaasta 31. augusti õppenõukogu koosolekul valiti seitsmeliikmeline aastapäevapeo korraldustoimkond: Virge Viliberg, Liivi Aasa, Jaak Vikk, Sirly Tiik, Leili Pukk, Helju Viirg ja Monika Kukk. „Orgkomiteesse“ said valitud iga valdkonna esindajaid, kes omakorda endile abimehi pidid haarama. Leili ja Virge pidid hoolt kandma ürituse sisulise poole eest, s.o. siis ettekanded ja sõnavõtted. Liivi ja Jaak tegelesid ruumide valmismisega. Lõunase köhutäie ja õhtuse banketilaua menüü ja ettevalmistamine jäi Monika õlule. Rahalisi võimalusi rehendas raamatupidaja Helju ning Sirly hoolitses kohvilaua eest. Üldkoordineerimine jäi direktor Avo Heina õlule.

Kõik komisjoni liikmed võtsid oma ülesannet väga tõsiselt ja asusid kohe endale väikest abigruppi värbama. Ennekõike peeti nõu aja ja koha suhtes, milleks lõppkokkuvõttes said Porkuni Kool ja Väike-Maarja Rahvamaja. Toimumiskuupäevaks jäi reede, 7. jaanuar 2005.a.

Kui osalejate nimekiri sai põhjalikult läbivaadatud, saadeti kutsed varakult teele. Lisaks endistele eakatele ja pikaajalistele töötajatele ning haridusasutuste isikutele olid konverentsile osalema palutud ka mitmed toimetulekukoolid üle Eesti.

Mida otsustati siis sel päeval, 7. jaanuaril 2005. a, külalistele näidata ja rääkida?

Juba hommikul oli Väike-Maarja Rahvamaja signinat-siginat täis. Tähelepanuväärselt suur hulk külalisi oli ametis enda registreerimise ja kohvijoomisega. Kõik said meenena kaasa Porkuni Kooli voldiku ja pastapliiatsi.

Siis oligi aeg alustada sõnavõttudega. Esmalt tutvustas direktor kooli hetkeseisu ja andis kuulajatele võimaluse teadvustada Porkuni Kooli kui pidevalt muutuvat õppeasutust ning samas võrrelda meid teiste toimetulekukoolidega.

Sissejuhatavale osale järgnes ajalooline lõik. Selleks koostas õpetaja Leili Pukk ülevaate kooliga seotud ajaloo kohta ning kandis oma materjalid PowerPoint programmis suurel linal ette. Kooli pikka ajalugu ilmestasid fotod nii endistest direktoritest, kui kooli traditsioonilistest üritustest-sündmustest.

Nii jõudsimegi kooli tänasesse päeva.

Õpetajad Imbi Aosaar, Age Mägi ja Leili Pukk võtsid nõuks tutvustada meie õpilaste koolielu läbi videomaterjali. Töö oli pikk ja mahukas, et rohkest materjalist parim välja valida ning see digitaliseerida. Selle videofilmil tehnilise poole eest pidi hoolt kandma õp. Leo Nirgi. Ühiste jõupingutuste tulemusena valmis DVD „Meie laste argipäev“, mida oli kõigil kohalviibijatel põnev vaadata.

Järgmine ettekanne süvenes juba rohkem õppetöösse.

Õppekavale toetudes on koolis kolme kooliastme lõikes ühtlustatud ja ajaliselt paika pandud orienteerumisaine läbivad teemad. Lastevanemate soovist tingituna ja arvestades õpilaste erinevaid võimeid on III kooliastmes lisaks koostatud ka alternatiivne ainekava. Ettekanne orienteerumisainest võttis enda õlule õp. Virge Viliberg, kes toetus samuti PP-esitlusele.

Kuna meie kooli arvutiklass oli heal tasemel, siis enamus orienteerumisaine teemasid olid kaetud õpetajate poolt koostatud esitluste ja elektrooniliste töölehtedega. Ettekanne andis ülevaate erineva raskusastmega õppematerjalist ja tutvustas kogumikku CD-l.

Direktori ettepanekul kutsuti konverentsi põhiettekanndjaks professor Mare Teichmann, kes esines loenguga „Organisatsiooni kultuurist“.

Pärast tõiseid ettekandeid, oli järg kooli õnnitlejate käes. Just nimelt sellel sünnipäevapeol teatati esimest korda, et Eesti riik on andnud lubaduse Porkunisse uus koolimaja ehitada. Toona öeldi tähtjaks aasta 2007.

Kuna me tähistasime ikkagi Porkuni Kooli sünnipäeva, siis pidulik lõunasöök oli koolis. Selle suure rahvamassi toitlustamisega sai suurepäraselt hakkama meie töökas köögiblokk, kes tegutses peakokk Monika Kuke käe all. Enne tagasisõitu Väike-Maarja Rahvamajja, oli külalistel võimalik tutvuda Porkuni mõisa ja muuseumiga.

Vaatamata vesistele ja jäästele teoludele õnnestus pidulistel jõuda Väike-Maarjasse, et üheskoos osa saada pidulikust banketist ja pakutavast kultuuriprogrammist.

Pärastlõunane programm algas töötajate tänamisega. Kõiki kooli töötajaid peeti meeles kooli tänukirja ja kruusiga. Need olid ühed esimesed Porkuni Kooli meened.

Õhtu jätkus mõistagi ülevas meeleolus piduliku banketiga. Kultuuriprogrammi eest kandsid hoolt pr. Mare ja hr. Vallo Taar V-Maarjast.

Toredat pidutuju ja tantsulusti jätkus hiliste õhtutundideni.

Toome siinkohal ära kokkuvõtvalt 80. aastapäeva ajakava, mis on ühtlasi lisatud ka kroonikasse:

Toimumiskohad: Väike-Maarja Rahvamaja, Porkuni Kool

Toimumisaeg: 07.01.2005

Ajakava:

- 10.00 – 11.00 Registreerumine, hommikukohv V-Maarja Rahvamajas
- 11.00 – 12.30 Ettekanded:
 - * A. Hein – „Porkuni Kooli hetkeseis, võrdlevaid momente toimetulekukoolidega“
 - * L. Pukk – „Porkuni Kool läbi aegade“
 - * L. Nirgi – Kooli videotutvustus
 - * V. Viliberg – „Läbivad teemad õpetamisprotsessis“; „Orienteerumisaine ja alternatiivse ainekava käsitlest 3. kooliastmes“
- 12.00 – 12.30 Kooli õnnitlemine
- 12.30 – 12.35 Kohvipaus
- 12.45 – 14.15 pr. M. Teichmanni loeng – „Organisatsiooni kultuurist“
- 14.30 – Sõit lõunapausile Porkuni Kooli
- 14.45 – 16.30 Tutvumine kooli ruumidega, lõunasöök kooli sööklas, esitluste vaatamine saalis (toimub rotatsioon-osa sööb, osa vaatab jne)
- 17.00 – Sõit tagasi V-Maarja Rahvamajja

- 17.30 – Praeguste ja endiste kooli töötajate tänamine.

Õnnitluste vastuvõtmine külalistelt

- 19.00 – 23.00 Bankett, kohvitamine, tants, kultuuriprogrammi nautimine.

Kooli õigel sünnipäeval, 11. jaanuaril 2005.a., peeti pidu õpilastega. Aktusel anti lühiülevaade kooli ajaloost, vaadati videot laste argipäevast, kuulati kontserti, söödi juubelitorti ning mängiti ja tantsiti.

Kooli kroonikasse on kirjutatud järgmised read: „*Meie kooli pedagoogid on seoses kooli muutumisega kurtide koolist abikooliks ja seejärel toimetulekukooliks pidanud kogu aeg ümber õppima, end arendama, paindlikud olema. Võib öelda, et oleme toime tulnud*”.

Hea, et meie kool kestab!

Lustakat vahelugemist

„Tagasi kool” üleskutse raames andis koolis tundi perearst!

Hakatuses pöördub ta laste poole küsimusega: ”Kas te teatate, mida arst teeb?” Neljanda klassi Gerdilt tuleb kiire vastus: „Pärib kogu aeg!”

Lapsed püüavad juttu arstiga alles värskete mardi- ja isadepäevale pöörata, kuid õpealajuhataja Urve suunab neid küsimusega: „Kas kellelgi on arstimise kohta küsimusi?” Urve läheduses istuv kolmanda klassi Kristiine keerab ennast küsija poole ja uurib: „Aga kas sinul on?”

Arst küsib lastelt: „Kui tihti peab hambaid pesema?” Kiiresti ja kindlalt teatab Kristiine: „Kaks korda nädalas, laupäeval ja pühapäeval!”

Autoparandaja Anna.

Hinna Haavistu

Olime rühmaga õues jalutuskäigul. Anna oli siis veel autodest väga huvitatud, teda oli praktiliselt võimatu autodest mööda saada, kui need koolimaja juures seisis. Iga kord pidime Annaga väikese “kähmluse” maha pidama, enne kui õnnestus autodest mööda saada. Nagu kiuste pargiti enne ja pargitakse ka praegu autod just meie klassi värava ette. Ükskord juhtus selline lugu, et kellegi auto oli läinud katki just koolimaja juures asuva mäe peal, sest vaatamata keelumärkidele, armastavad mõned hoolimatud ikka kooli õuest läbi sõita.

Olime meile tavapäraselt jalutuskäiku, ümber aiandi järve, lõpetamas ja jõudnud just sinna mäe otsa, kus katkine auto seisis. Anna sellest muidugi mööda tulla ei tahtnud. Oli vaja jälle “lahing” maha pidada. Lõpuks jõudsime õnnelikult oma klassi tagasi, võtsime riidest lahti ja asusime oma igapäevaste tegevuste juurde. Järsku avastasin, et Anna oli kadunud. Tõsise otsimise järel läksin siiski igaks juhuks ka õue trepilt vaatama, kas ta juhuslikult pole õue tagasi läinud. Ja sealt ma ta leidsingi. Anna – tekk üle pea - kummardus just sellel hetkel, kui mina teda nägin, auto juures, kus kapotikaas oli üles tõstetud, ja vaatas ka kapoti alla. Võite ette kujutada nende inimeste nägusid, kes isegi on hädas oma auto käima saamisega, kui ehmunud need olid. Anna kõndis siis toas enamasti tekk üle pea ja seda teeb ta tihti ka praegu, nii oli ta ka välja läinud. See hirmutaski inimesi. Tavaliselt ju nii keegi ei kõnni, aga Annalt oli tekki võimatu ära võtta, sest ta võttis kohe uue teki järgmise voodi pealt. Õues me ei lubanud Annal tekiga jalutada. Seekord ei õnnestunud meil teda nii hästi valvata, kui vaja ja nii ta pääseski tekiga jalutama. Järgmisel päeval tuli medõde tööle ja rääkis, kuidas tema vanemad olid ehmunud, kui nende kõrvale oli järsku kusagilt ilmunud veel üks “autoparandaja” ja häälitseis “mh ja mh”. Sellel hetkel, kui mina kohale jõudsin, siis trügis Anna parasjagu autorooli ja oli tükk tegemist, et temaga klassi tagasi jõuda.

Lustakat vahelugemist

Lapsed seisavad ratsutamistalus ootel järjekorras. Kui hobune oma ringilt peatuskohta jõuab, hõikab Rihard: „Buss tuli!”

Onu Tommy

Tiit Leemets

Juba kolmteist aastat on meie koolis igaaastaseks tähtsündmuseks jõuluvana külastus, kelle toob endaga kaasa „onu Tommy”. Aga jõuluvana tuleb mitte tavapärasel ajal ja teada-tuntud Lapimaalt, vaid hoopis Rootsist. Ja tulekuajaks on olnud üks novembri viimastest neljapäevadest. Seega on külastus kadripäeva kandis, sest küllap on jõuluvanal kodukandis päris jõulude ajal tegemist kuhjaga.

Sidemed said alguse Kungsörsi Rotary klubist ja nende heategevusest. Rotary klubid tegutsevad reeglina ühes kohas mõne aasta ja vahetavad siis partnerit, millele viitab ka klubi nimetus. Asi kujunes aga nii, et Tommy Svanborg'ist on saanud meie laste iga-aastane rõdmustaja pikaks ajaks. Ja ta ei tule üksi, vaid alati on tal kaasas väike saatjaskond temaga lähemalt seotut inimestest.

Kindlasti on eesmärgidki algusaegadest veidi teised. Kui algul oli rõhk rohkem sotsiaalsel abil, sest meie olud olid märksa kehvemad, siis nüüd on laste ehe rõm see, mis Tommy't ergutab ikka ja ikka tulema. Mõningal määral on tulemine ise ka lihtsam, sest pole enam tolli- ega passikontrolli, mis varem aega nõudis ja tüütü oli. Kuid tänuga peab tõdema, et alati on Tommyl kaasas kingitused kõigile lastele ja oh seda rõmsat kära, mis siis õpilaskodus õhtul valitseb. Ikka on pakis mingeid pille või vilesid ja need tuleb täiel häälel hüüdma panna.

Täname Tommyt, et tal on jätkunud jõudu ning tahet ikka ja jälle tulla meie lastele rõdmu valmistama.

Porkuni Kool = uued väljakutsed iga päev

Jaana Niinepuu

Olen täna väga õnnelikus olukorras. Mul on töö, mis mulle meeldib. Meeldib töö Porkuni kooli õpilastega, sest iga päev on meie jaoks väljakutse. Meie lapsed on parimad maailmas ja nendelt õpid iga päev midagi uut. Iga uus päev toob mõtteid ja ideed, et oma tööd paremini teha. Sa pead olema avatud kõigele, omama head enesetunnet ning rõõmsat meelt, sest vähemaga meie noored lihtsalt ei lepi.

Mulle meeldivad minu kolleegid. Jälle parimad maailmas. Vahel mõtlen, et ma ei ole vist kogu elu jooksul nii palju naernud, kui Porkunis viimase kolme aastaga. Kõik probleemid saavad läbi räägitud, risti-põiki läbi lahatud, vahel pisara poetatud ja siis kõik jälle naljaks pööratud ning ongi probleem sinu sees selguse saanud, lahendused leitud ja võid oma töös edasi minna. Kolleegi ei jäeta hätta, alati ollakse nõu ja jõuga abiks.

Porkuni loodus on imeilus. Igal aastaajal erinev, tundub, et selles ümbruses ei saa olla muremõtteid ega halbu emotsioone. Ka õpilastele meeldib jalutamas käia, midagi uut avastada ja märgata, meelde tuletada möödunud tegemisi ja juhtumisi ning ümbrusele avatud olla.

Mulle meeldib kuulata lugusid möödunud kooliaastatest Porkunis. Vahel tundub, et tunnen juba isiklikult neid toredaid lapsi (kes nüüdseks on juba vanemad ja ka vanavanemad), kes on meie koolis õppinud, tean nende tegemistest ja vahvatest juhtumitest koolielus. Erilised on mälestused endistest õpetajatest. Lood meie majas töötanud inimestest on eeskujuks, on õpetanud austama järjepidevust, traditsioone ja äärmist pühendumist oma tööle.

Hea on mõelda, et homme on esmaspäev. Mu tüdrukud ja Porkuni ootavad mind...

Lustakaid vahelugemisi

Õpetaja Evelyn tuleb tüdrukutega kehalise kasvatuse tunnist. Kristiine õpetajale: „Eksju, õpetaja, peab ju palju liikuma, muidu võib rasedaks jääda!”

Kohtumisel kunstnikuga oli kunstniku tööde hulgas ka tuntud inimeste portreesid. Arvo Pärdi portree juures küsib direktor lastelt: „Kas tunnete ära?” Krapasakas vastus teatab: „Avo Hein”.

Ühel päeval on õpetaja välimus vähem atraktiivne, kui tavaliselt. See ei jää aga märkamata kolmanda klassi Kristiinel, kes nagu muuseas poetab: „Tavaliselt näed sa kenam välja.”

Õpetajate päeval esitavad lapsed lühinäidendit Jukust. „Õpetaja” küsitleb Jukat: „Kes on loomaia direktor?” „Tiit Leemets,” kostab saalist Rauno kiire vastus.

Karel teab, et kui ta on usinasti õppinud, saab ta kõneravi tunni lõpus mängida arvutimängu „Teadmiste torn”. Ühel päeval küsib ta õpetajalt: „Kas me teeme täna ka „Kirgede tormi?”

Ekskursioonil Põlula piisonifarmi liiguvad lapsed kodulindude juurest kitsede juurde. Gert küsib õpetaja käest: „Aga kus on kitsede pesakast?”

Õpilane peab lugema sõna MAJA. Häälamise asemel loeb ta püüdlilikult tähti: em – a – jot – a. „Noo,” imestab õpetaja, „mis sõna sa siis kokku said?” „Ema jota!” vastab õpilane rõõmsalt.

Killukesi laste suust

9. klassi õhtuses ringis arutatakse küsimust: Miks mulle meeldib Porkuni Koolis?

Andrus: „Siin on ilus koht.”

Õnnela: „Siin on vaikne ja rahulik.”

Kristel: „Siin ei tunne üksindust ega külmust.”

Aivo: „Kasvatajad ja õpetajad on toredad.”

Kristel: „Siin ma saan näidata oma andeid - kunst, tants, muusika. Kool on minu heaks palju teinud. Ma olen saanud kunstitarbeid. Koolis tehakse palju huvitavaid väljasõite. Siin korraldatakse minu kunstinäitust.

Andrus: „Kõik on sõbralikud. Siin ei tehta haiget.”

Aivo: „Tahan tulla kooli. Siin saab palju huvitavat teha - puutööd, koristamist, lehtede riisumist, arvutada ja laulda.”

Andrus: „Ma saan koolis pillimängu õppida.”

Õnnela: „Mulle meeldib käsitöö.”